

Hrvatski

glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Godina IX

Broj 77/78

Kolovoz / Rujan 2011.

ISSN 1800-5179

Kulturno ljetno

Bura emocija publici na dar

STR. 13

Škola mandoline

STR. 47

Suradnja za primjer

STR. 8

Epicentar kulturnih događanja

STR. 15

Poštovani čitatelji

Vruće ljeto, požari, žučne rasprave u Parlamentu, iscrpljujući pregovori Premijera Lukšića s opozicijskim strankama glede Izbornog zakona, prethodili su ovom broju Glasnika.

Ipak, proteklo će se razdoblje pamtiti i po dobrome ukoliko je u pitanju turistička sezona, rekordan broj kruczera prispijelih u kotorsku luku, dobra popunjenost marina u Porto Montenegro, u Baru... Osobito raduje i bogata i kvalitetna ponuda kulturnih događanja u svim gradovima crnogorskog primorja.

U ovom broju Redakcija vam preporučuje dvije nove rubrike, koje će pratiti svaki budući broj: Sport i Vremeplov. Kroz Vremeplov nam je namjera predstaviti vam stare, neobjavljene dokumente iz privatnih arhiva, Državnog arhiva i arhiva Kotorske biskupije. Pozivamo vas na suradnju, šalžite nam priloge i stare dokumente ili slike iz vaših škri-nja i škafetina.

Uvjereni smo da ćete biti zadovoljni odabranim temama u ovom broju i kvalitetom tiska.

Uredništvo

Saopćenje iz Hrvatske građanske inicijative

Članstvo Hrvatske Građanske Inicijative želi da se zahvali na čestitki koju ste nam poslali povodom devete obljetnice postojanja naše političke stranke.

Kako se HGI priprema za redoviti izborni Sabor, rukovodstvo političke stranke odlučilo je da Dan stranke (24. kolovoz) ove godine ne obilježavamo svečano, kao što je bilo uobičajeno do sada, s obzirom da održavanje izbornog Sabora iziskuje velike pripreme.

Sljedeće godine HGI proslavlja 10 godina postojanja, te za tu prigodu planiramo svečano obilježiti taj naš jubilej. Svakako da ćete o svemu biti obavješteni i na vrijeme upoznati s programom svečanosti.

To je jedna od planiranih aktivnosti koja HGI čeka nakon našeg redovitog izbornog Sabora, jer nas tijekom sljedeće godine očekuju i lokalni parlamentarni izbori, kako u Tivtu, tako i u Kotoru.

Marija Vučinović, Predsjednica

“Hrvatski glasnik”, Kotor, je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informisanje RCG pod rednim brojem 04/01-1828 od 31.12.2002. godine. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica. Časopis izlazi dvomjesečno.

Adresa: **Zatvoreni bazen, Škaljari 85330 Kotor**
Telefon: +382 (0) **32 304 232** Faks: +382 (0) **32 304 233**
E-mail: hgd-kotor@t-com.me
Žiro-račun: **510-4741-76**
Osnivač i nakladnik: **Hrvatsko građansko društvo Crne Gore – Kotor** WEB: www.hrvati.me

Predsjednik: **Mirko Vičević** VD urednica: **Tijana Petrović**
Uređivački odbor: **Marija Mihaliček, Tripo Schubert, Vivijan Vuksanović, Danijela Vulović, Joško Katelan** Fotografije: **Foto Parteli, Radoje Milić, P. Turčinović, radio Dux** i arhiva društva. Dizajn&priprema: **Radionica LCG**
Tisak: **Biro Konto-Igalo** Naklada: 800 primjeraka

SKUPŠTINA CRNE GORE JE USVOJILA ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU ODBORNIKA I POSLANIKA

Izborni zakon

U dosadašnjem Izbornom zakonu izborni cenzus za manjinske narode je iznosio 3%, a ovim Zakonom za hrvatsku manjinu usvojen na nivou od 0,35%. Od sada će se nastavni predmet u obrazovnom sustavu nazivati „Crnogorski-srpski, bosanski i hrvatski jezik i književnost“.

Piše: **Ljerka DRAGIČEVIĆ**,
zastupnica u Skupštini
Crne Gore

Na sjednici drugog vanrednog zasjedanja u 2011. godini Skupštine Crne Gore, koja je održana 6. rujna 2011. godine i trajala tri dana, a na kojoj se razmatrao:

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORU ODBORNIKA I POSLANIKA

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O CRNOGORSKOM DRŽAVLJANSTVU.

Zasjedanje druge vanredne sjednice trajalo je tri dana, 6., 7. i 8. rujna 2011. godine, a završeno je 8. 9. poslije 18 sati i, hvala Bogu, donesen je konačno **IZBORNI ZAKON**.

Kažem konačno, jer, evo, malo manje od 4 (četiri) godine radi se na usuglašavanju istog i nekoliko puta je bio u Skupštini na usvajanje, ali usvajanja nije bilo, samo produžavanja.

Usvajanjem i proglašenjem Ustava Crne Gore, u listopadu 2007. godine, organi vlasti u Crnoj Gori preuzeli su na

sebe obvezu usuglašavanja zakona i propisa s Ustavom u rokovima koji su Ustavom i propisani.

Jedan od zakona koji je trebalo usuglasiti sa Ustavom po članku 8 **USTAVNOG ZAKONA ZA SPROVOĐENJE USTAVA CRNE GORE**, a u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona (19.10.2007) je i Zakon o izboru odbornika i poslanika.

Nije pisan novi zakon, već je stari zakon trebalo usuglasiti s Ustavom u gore navedenom roku, a usuglašen je tek 8. 9. 2011. godine.

Zakon o izmjenama i dopunama zakona o izboru odbornika i poslanika kao Ustavni zakon u Skupštini Crne Gore,

donosi se s dvotrećinskom većinom, što će reći da ga moraju podržati najmanje 54 poslanika od 81, koliko ih je u Parlamentu.

Usuglašavanje je trajalo od listopada 2007. do rujna 2011.

U 2007. godini formirana je radna grupa za usuglašavanje koja nije završila rad, te je opet u 24. sazivu formirana radna grupa za usuglašavanje, koja je radila od jeseni 2009. do zime 2010., kada je svoj mandat vratila Kolegijumu Skupštine, te je Kolegijum nastavio rad na usuglašavanju do rujna 2011. godine.

Od samostalnosti države Crne Gore, od svibnja 2006. i proglašenjem Ustava u listopadu 2007., mi, Hrvati, prvi put u novijoj povijesti na ovim prostorima, te državi Crnoj Gori dobivamo svoje mjesto koje nam i pripada s obzirom na našu autohtonost i veliku kulturnu baštinu.

Ovdje moram spomenuti i pokojnog gospodina Božu Nikolića, koji je bio prvi predstavnik Hrvatske građanske inicijative u Skupštini Crne Gore i koji je bio član radne grupe za donošenje Ustava,

koji je svojim zalaganjem i zalaganjem užeg rukovodstva HGI-a na čelu s gospođom Marijom Vučinović, doprinio unošenju hrvatskoga jezika kao jezika u službenoj upotrebi u Ustav Crne Gore.

Godine 2009., utemeljenjem u preambuli, te u člancima 8, 13, 17 i 79 Ustava Crne Gore, počinje i velika borba za prvi ulazak Hrvata samostalno na parlamentarne izbore.

Autentična zastupljenost i afirmativna akcija su Ustavom zagaranirani, ali model koji je trebalo dogovoriti, bilo je teško, te su bila potrebna velika zalaganja kako same stranke - HGI-a, predsjednice, gospođe Marije Vučinović, tako i mene osobno.

Hrvati kao manjina prepoznati su na ovim prostorima kako na polju kulture tako i na polju politike. Prepoznata je hrvatska stranka HGI i prepoznato je njezino djelovanje.

U pregovorima za status Hrvata u Zakonu koji su vođeni na relaciji HGI - Vučinović - Dragičević s liderima drugih stranaka, kako pozicijskih tako i opozicijskih, otvorila su se vrata za borbu za naše

mjesto, za mjesto Hrvata u Zakonu.

Ja sam bila član radne grupe od 2009. godine.

Nekoliko puta sam djelovala amandmanski, i moj je amandman bio poslat dva puta na ocjenu Venecijanske komisije, koja se pozitivno izjasnila o istom.

Amandmani su se odnosili uglavnom na smanjen cenzus Hrvatima za dobivanje jednog poslanika u Skupštini Crne Gore.

Na kraju, uz veliki trud i neprekidnu borbu kroz razgovore, pregovore, izlaganja, polemike, ubjeđivanja i amandmane u Radnoj grupi i Kolegijumu, dobili smo svoje mjesto.

Normalan cenzus je 3 %, za manjine 0,7 %, i to samo za liste s nacionalnim predznakom, a za Hrvate cenzus je 0,35 %.

Sada ću citirati članak Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, koji se odnosi na Hrvate i koji je takav usvojen.

Članak 62, točka 2 glasi: „U slučaju da ni jedna od iz-

bornih lista pripadnika hrvatskog naroda u Crnoj Gori ne ispuni uslove iz stava 1 ovog člana i tačke 1 ovog stava, najuspješnija od njih, sa najmanje 0,35 % važećih glasova stiče pravo na jedan poslanički mandat.“

Ovaj je zakon donesen u parlamentu jednoglasno od prisutnih poslanika kojih je bilo 71. Nažalost, poslanici albanskih partija nisu bili prisutni, njih 4 i 6 je bilo opravdano odsutno.

Sada je, dragi moji Hrvati, na nama sve ostalo. Ukoliko hoćemo svog predstavnika u Parlamentu, moramo se potruditi i izglasati ga!

Jedan od opozicijskih uvjeta za podršku ovog zakona bio je i naziv predmeta koji izučava jezik i književnost u školama.

U rješenju ovog naziva predmeta, Hrvati su dobili svoje mjesto jer sada se nastavni predmet zove „Crnogorski-srpski, bosanski i hrvatski jezik i književnost.“

I to je naš plus i samim tim što će se izučavati u školama ravnopravno s jezicima u službenoj upotrebi, ali o ovome u narednom broju!

OD 29. LIPNJA DO 3. RUJNA U TIVTU JE ODRŽAN VII FESTIVAL
MEDITERANSKOG TEATRA PURGATORIJE

Tivatsko kulturno ljeto

Izuzetno bogat program ovogodišnjih Purgatorija, koji je imao ponešto za svačiji ukus, organizatorima daje pravo da budu ponosni na sve što je ostvareno.

Pišu:
**Neven STANIČIĆ i
Tijana PETROVIĆ**

Sedmi festival mediteranskog teatra *Purgatorija* u organizaciji tivatskog Centra za kulturu i pod pokroviteljstvom Općine Tivat, službeno je otvoren 29. lipnja predstavom *Gospoda Glembajevi*, Ateljea 212 iz Beograda, a trajao je do 3. rujna. Tijekom nešto više od dva mjeseca, izveden je 71 program, od čega je najviše izvedeno kazališnih predstava – 40, 17 glazbenih, 5 likovnih i 5 programa drugih umjetničkih područja. „Smatramo, kao organizatori, da je ovo jedan od dosad najboljih festivala, kako u takmičarskom dijelu selektiranih predstava, tako i u svim ostalim kulturnim segmentima što, uostalom, ovaj

festival i čini drugačijim, bogatijim i sadržajnijim od sličnih festivala.” - kazala je direktorica Centra za kulturu, Milena Radojević, na konferenciji za tisak povodom zatvaranja festivala.

U natjecateljskom dijelu *Purgatorija*, publika je imala priliku vidjeti regionalne kazališne projekte kao što su *Gospoda Glembajevi*, Ateljea 212, *Turbofolk* riječkog kazališta (HNK-a) Ivan Plemeniti Zajc, *Rođeni u Yu* i *Metamorfoze* (koja je ukupni pobjednik festivala) Jugoslovenskog dramskog pozorišta... Nova kazališna predstava tivatskog Centra za kulturu *Mediterrano*, od koje je mnogo očekivano, naišla je na izuzetan prijem publike, a ovih dana stižu i pozivi za brojna gostovanja.

I djeca su mogla uživati u festivalu gledajući sljedeće

predstave: *Vis Životinje*, *Pepa prase i dobra vila*, *Noddy i vesela družina*, *Crvenkapa*, *Petar Pan ženski petko...*

Glazbeni segment *Purgatorija* bio je kvalitetan i raznovrstan, od filharmonije iz Tirane, koja se publici predstavila 3. srpnja na Ljetnoj pozornici, preko džeza i klasične glazbe, do izuzetno kvalitetnog dijela klapskog pjevanja u kojem su koncertima publiku obradovali klape *Kumpanji*, iz Blata s otoka Korčule te i *Cambi* iz Kaštel Kambelovca.

Izuzetno bogat program ovogodišnjih *Purgatorija*, koji je imao ponešto za svačiji ukus, organizatorima daje pravo da budu ponosni na sve što je ostvareno. Na nama je da im poželimo mnogo uspjeha u osmišljavanju budućih, još kvalitetnijih i zanimljivijih *Purgatorija*

„Turbo folk”

„Mediterrano”

01.10.2011. GODINE DUBROVNIK OBILJEŽIO DVADESETU
OBLJETNICU NAPADA NA GRAD I ŠIRE PODRUČJE

Ne ponovilo se

**Herojskom
obranom grada
Dubrovački
branitelji su
porazili agresora,
te zajedno sa
svim građanima
koji su ostali u
svom gradu,
svojom hrabrošću
i žrtvom ispisali
najsvidjetlije
stranice bogate
Dubrovačke
povijesti**

Piše:

Nila MILIČIĆ VUKOSAVIĆ

Dubrovnik i šire dubrovačko područje i ove se godine 1. listopada s pijetotom prisjećaju najtežih dana u svojoj novijoj povijesti. Dvadeset godina prošlo je od 1. listopada 1991. godine kada je Jugoslavenska narodna armija, u sklopu agresije na Republiku Hrvatsku, otpočela s dugo pripremanim općim napadom na dubrovačko područje. Toga je dana, u šest sati ujutro, s kopna, mora i zraka, počela agresija na Dubrovnik – grad je ostao bez struje, vode i telefonskih veza sa svijetom, što je po-

trajalo iduća tri mjeseca.

Da se ne zaboravi

Brojna su događanja kojima je Dubrovnik obilježio dvadesetu obljetnicu i sjećanje na ratno stradanje i sve one koji su za Hrvatsku dali svoje živote: tako je Udruga hrvatskih civilnih stradalni-

ka iz Domovinskog rata Dubrovačko neretvanske županije organizirala dvodnevni program „Da se ne zaboravi“. Na dubrovačkom groblju Boninovo položeni su vijenci, svetu misu na Srđu predvodio je dubrovački biskup monsinjor Mate Uzinić, a u Kazalištu Marina Držića održan je prigodni program dubrovačkih osnovnih škola. U

Gruškoj luci spuštene su vijenci u more, služena je i sveta misa za poginule u Domovinskom ratu u crkvi Male braće, te održan koncert klapa na skalinima crkve Sv. Vlaha, uz sudjelovanje klapa: Atlant, Amfora, Alegria, Oštro, Smokontradura, Kaše, Cavtajke i Mareta.

Maraton sjećanja

ne Grada - od Belvedera, preko Orkanskih visova, Nuncijate, Sustjepana, Brigata i Bosanke do Srđa. Dvadeset kilometara za 20 godina sjećanja istrčao je maratonac Jerko Brečić iz Imotskoga, a na Pločama su mu se, preko Straduna, do Pila pridružili i članovi Atletskog kluba Dubrovnik, te učenici dubrovačkih osnovnih škola Lapad i Marina Držića.

iz cijele Hrvatske. Maraton sjećanja pod pokroviteljstvom Dubrovačko-neretvanske županije - u čast dubrovačkim braniteljima, 20 kilometara za dvadeset godina sjećanja - završio je uz prigodni program muške klape Staglin iz Slanoga..

Međunarodna konferencija „Izveštavanje o napadima na Dubrovnik – 20 godina poslije“

Povodom obilježavanja 20-te obljetnice napada na šire dubrovačko područje, u Dubrovniku je održana i dvodnevna međunarodna konferencija „Izveštavanje o napadima na Dubrovnik - 20 godina poslije«. Organizatori ističu kako je riječ o jedinom skupu koji se od ratnih godina do sada bavio ulogom medija u Domovinskom ratu. Novinari lokalnih medija, kao i brojni hrvatski i inozemni i ratni izvjestitelji značajno su doprinijeli rasvjetljavanju stvarnih događanja pred svjetskom javnošću. Uloga medija bila je „javnim mnijenjem opkoliti one koji su opkolili grad“, kako bi Dubrovnik postao najbolnija točka agresora, a što će doprinijeti i konačnom ishodu, oslobađanju cjelokupnog teritorija i međunarodnom priznanju Republike Hrvatske. Na konferenciji je sudjelovalo 20-tak stručnjaka iz Hrvatske, Velike Britanije, Francuske i Crne Gore, propitujući ulogu medija u rasvjetljavanju, ali i produciranju realnosti u vremenu agresije na Hrvatsku. Uz potporu Sveučilišta u Dubrovniku, skup je organizirao profesor s Odjela za komunikologiju dubrovačkog sveučilišta, Mato Brautović.

Maraton sjećanja - naziv je programa kojim je Udruga hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata Dubrovačko-neretvanske županije, u subotu 1. listopada, obilježila dvadeset godina od neprijateljskog napada na Dubrovnik. Maraton je, u čast dubrovačkim herojima, objedinio sve točke herojske obra-

Na ključnim točkama obrane Dubrovnika - uz Spomen ploču na Belvederu, Spomeniku braniteljima na Pilama, u Sustjepanu i na Srđu, položeni su vijenci i zapaljene svijeće u znak sjećanja na sve poginule hrvatske branitelje. Na Srđu su maratonca Jerka Brečića dočekali i članovi Udruge hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata

**INTERVJU SA PETROM TURČINOVIĆEM,
VELEPOSŁANIKOM REPUBLIKE
HRVATSKE U CRNOJ GORI**

Suradnja za primjer

U Hrvatskom Glasniku je u prosincu 2006. godine (Glasnik br. 25) objavljen prvi intervju sa Veleposlanikom Republike Hrvatske u nezavisnoj Crnoj Gori, Petrom Turčinovićem.

HG: Već petu godinu ste Veleposlanik Republike Hrvatske u Crnoj Gori, da li ste zadovoljni onim što ste postigli?

- Prije pet godina krenuli smo praktično od početka u međudržavnim odnosima Hrvatske i nove samostalne Crne Gore. **Tehnički** gledano smo s Crnom Gorom morali sklopiti desetine novih i potrebnih međunarodnih sporazuma kako bi naši građani imali sva uobičajena prava i zaštitu (putnu, pravnu, socijalnu, zdravstvenu, mirovinsku, manjinsku, poslovnu...). **Ekonomski** gledano suradnja dvije zemlje u početku se kretala oko 50 milijuna eura a zatim narasla preko 300% da bi se u žiži krize smanjila i danas opet lagano raste u čemu preko 90% dominira izvoz iz Hrvatske s

oko 80 uključenih poduzeća. **Politički** je najvažniji cilj bio popraviti ratom narušene odnose i vrata koja je državni vrh dviju zemalja odškrinuo svojim dogovorom širom otvoriti. Danas nemamo nikakvih skrivenih problema u međudržavnim odnosima i često se čuje ocjena da su odnosi Hrvatske i Crne Gore ponajbolji u regiji što se očituje i u njihovoj suradnji i rezultatima na putu u Europску uniju i NATO. Hrvatska je završila pregovore s EU a Crna Gora će prema diplomatskim naznakama kroz koji dan dobiti ocjenu koja joj omogućava početak pregovora. Hrvatska je postala članica NATO-a a Crna Gora uspješno ispunjava prijelazne uvjete za ulazak u ovu sigurnosnu organizaciju. Percepcija Crne Gore u diplo-

matskim krugovima uključuje ocjenu da ona postepeno preuzima nakon završetka Hrvatske vodeću ulogu u regiji kada se radi o integracijskim procesima što je kompliment obzirom na ekonomsku krizu, veličinu zemlje i osobito samo pola decenije samostalnosti Crne Gore. **Ljudski** je bilo najteže uspostavljati prekinute veze među građanima dviju zemalja obzirom na rat, žrtve, materijalnu štetu i narušeno povjerenje, strahove i neizvjesnost u komunikaciji kao i činjenicu da se radi o procesu koji traži vrijeme. U tom području uloženi je poseban napor i najviše sam zadovoljan postignutim u obnavljanju kulturnih, ekonomskih, sportskih i manjinskih odnosa. Danas imamo nekoliko stotina kulturnih i sportskih go-

stovanja godišnje, ekonomske sporazume o suradnji velikog broja hrvatskih županija s Crnom Gorom, razrađene programe posjete i suradnje od pčelara i košarkaša do gospodarskih komora. Kada sam došao u Crnu Goru pažljivo smo poticali organizaciju tek prvih posjeta i kontakata i želim se ovom prilikom zahvaliti i HG koji je pomagao u tome procesu kao jedan od partnera. **Proces normalizacije odnosa uspješno je priveden kraju** intenzivnim uključenjem subjekata s dubrovačkog područja u niz zajedničkih projekata s crnogorskim partnerima (zaštita od požara, kulturna suradnja, ekonomska suradnja, sporazumi s Dubrovnikom i županijom, turistička suradnja, sportski kampovi...). Danas sa zado-

voljstvom konstatiram da je okretanjem budućnosti prevladana prošlost /ne i zaboravljena/. Kreativnost susjeda jedino je ograničenje u optimalnom podizanju kvalitete života uz granicu dviju država okrenutih EU. Časnu ulogu u tome ima mala ali uočljiva hrvatska zajednica u Crnoj Gori. Dakle, zadovoljan sam postignutim ali ostalo je još dosta nedovršenog posla i uvjeren sam da će uz upornost i dobre odnose život uz „bivšu“ granicu u budućnosti biti velika prednost unutar EU.

HG: Hrvatska zajednica u Crnoj Gori je mala, ali značajna po bogatom kulturnom naslijeđu. Da li smatrate da je to blago na pravi način valorizirano, zaštićeno i prezentirano?

- Obzirom na veliko i respektabilno hrvatsko kulturno naslijeđe u Crnoj Gori s jedne strane i skromna sredstva dviju zemalja u situaciji ekonomske krize jasno je da ovo naslijeđe nije ni cjelovito evidentirano niti prezentirano a kamoli do kraja zaštićeno. Međutim puno je napravljeno i obnovljeno od materijalne baštine poput katedrale sv. Tripuna do niza drugih objekata. Slično je i s nematerijalnom baštinom (jezik, glazba, običajno pravo, književnost, gastronomija) koju uspješno od zaborava čuvaju pojedinci, NVO, arhivi, institucije i mediji poput HG i Radio Duxa. U proteklom razdoblju posebno su me veselili doprinosi čuvanju upravo nematerijalne baštine koji podsjećaju koliko je Jadran povezivao jer dominira sličnost jezika i običaja duž cijele obale. Vrijeme je da ova sličnost obnovi intenzitet lokalnih kontakata i u sklopu EU ciljeva agende za Mediteran nađe i financijsko pokriće kroz zajedničke EU projekte.

HG: Prema izmjenama Zakona o manjinskim pravima i slobodama predviđen je drugačiji način formiranja nacionalnih Savjeta-Vijeća, kako bi se izbjegao veliki utjecaj političkih stranaka, što bi trebalo učiniti a da se omogući veće učešće predstavnika civilnog društva i nezavisnih intelektualaca. Kako je to pitanje riješeno u Hrvatskoj?

- Budući da je članovima Savjeta za nacionalne manjine u ožujku ove godine u Hrvatskoj isticao mandat Vlada Republike Hrvatske je 10. veljače 2011. godine donijela Zaključak kojim poziva vijeća i udruge nacionalnih manjina da predlože kandidate za imenovanje članova **Savjeta za nacionalne manjine**. Na

sjednici održanoj 17. ožujka 2011. godine Vlada je imenovala na vrijeme od četiri godine 5 članova Savjeta iz reda istaknutih kulturnih, znanstvenih, stručnih, vjerskih djelatnika, te 6 članova koje su predložila vijeća nacionalnih manjina. Za predsjednika Savjeta imenovan je predstavnik židovske nacionalne manjine, te dva potpredsjednika jedan iz reda srpske i jedan iz reda njemačke nacionalne manjine.

U cilju provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske je na sjednici

održanoj 19. svibnja 2011. godine donijela Odluku o raspisivanju **izbora za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave** i Odluku o raspisivanju **izbora za članove vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave**. Na istoj sjednici Vlade donesena je i Odluka o određivanju visine naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samou-

prave.

Sukladno Odluci Vlade RH izbori su održani u nedjelju 10. srpnja 2011. godine.

Za članove vijeća nacionalnih manjina Vlada je raspisala ukupno 312 izbora i to 71 u županijama i Gradu Zagrebu, 127 u gradovima i 114 u općinama.

Za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave raspisana su ukupno 232 izbora, od čega 88 u županijama i u Gradu Zagrebu, 81 u gradovima i 63 u općinama. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. lipnja 2011. godine donijela Odluku o raspisivanju dopunskih izbora za dva predstavnika srpske nacionalne manjine u Općinskom vijeću Općine Zemunik Donji. Kao što vidite iz pregleda postupak izbora za članove savjeta, vijeća i predstavnike je **sveobuhvatan i kompleksan na razini države i lokalno**.

HG: Na osnovu istog Zakona predviđen je drugačiji način raspodjele sredstava Fonda za financiranje manjina u Crnoj Gori. Isključen je kriterij postotnog učešća manjine u ukupnom stanovništvu, na osnovu kojega su pojedini Savjeti dobivali ogromna sredstva, bez obzira na kvalitetu projekata, što je izazvalo burna reagiranja javnosti. Kakva je praksa u Hrvatskoj?

- U Državnom proračunu RH za provođenje Akcijskog plana za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za razdoblje od 2011.-2013. godine na pozicijama nadležnih tijela planirana su sredstva u ukupnom iznosu od **143.704.348,00 kn**.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2011. godinu za programe udruga i

Hridsko jezero

ustanova 19 nacionalnih manjina iz područja informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija putem Savjeta za nacionalne manjine osigurana su sredstva u iznosu od **41.336.318 kuna**. U okviru navedenog iznosa sredstava za šest udruga srpske nacionalne manjine osiguran je iznos od **11.293.000 kuna**. Ako usporedite brojevno učesće pojedine manjine u populaciji Hrvatske sa dobivenim iznosima vidjeti ćete na primjeru srpske nacionalne manjine kao najveće koliki su omjeri.

HG: Godinama slušamo obećanja hrvatskih zvaničnika prilikom njihovih posjeta Crnoj Gori i susreta sa predstavnicima hrvatskih Udruga, o povećanju sredstava koja Hrvatska doznačuje za djelatnost hrvatskih Udruga u Crnoj Gori. Nasuprot toga, sredstva se svake godine smanjuju. Da li imate naznake o promjeni takvog stanja?

- Prateći za vrijeme mojeg mandata u Crnoj Gori dodjeljena sredstva za djelatnosti hrvatskih udruga u Crnoj Gori situacija je bila slijedeća: 2007 godine dodijeljeno

je 16 000 €, 2008 godine 16000 €, 2009 godine 15 000 €, 2010 godine 12 000 €, 2011 godine do danas 12 500 € uz najavu za još barem 4500 € do kraja godine namjenski za hrvatske medije Radio Dux i HG. Imajući razumijevanja za krizu ipak se krenulo prošle i osobito ove godine u promjenu stanja nabolje.

HG: Hrvatsko građansko društvo je najveća i najorganiziranija Udruga u Crnoj Gori. U okviru njenih brojnih

aktivnosti, izdavačka djelatnost zauzima značajno mjesto. Hrvatski glasnik već devetu godinu uspješno izlazi. Međutim, postoji realna opasnost od gašenja zbog nedostatka sredstava. Nismo uspjeli dobiti podršku od zvaničnih Institucija ni u Hrvatskoj, ni u Crnoj Gori. Kako po Vašem mišljenju obezbijediti stabilne izvore financiranja?

- Odgovor nije jednostavan ali očigledno se ne može računati samo na državne doprinose koji će i dalje postojati ali neće biti dostatni. Mislim da se maksimalno treba okrenuti komercijalnim marketinškim aktivnostima i reklamama, dio sredstava dobiti iz donacija hrvatske zajednice i hrvatskih poduzeća a dio iz sredstava fondova EU koji se otvaraju promjenom statusa koje obje zemlje imaju. Čini mi se najvažnijim osigurati novce za priloge suradnika i postepeno početi s tranzicijom štampanog medija na web što treba završiti što prije obzirom na prognoze budućnosti štampanih novina. Tiskana izdanja novina u Hrvatskoj 'izumrijet' će do 2029. godine, predviđa Future Exploration Network. Pre-

ma istim prognozama, tiskane novine prvo će nestati u SAD-u, i to već 2017. godine.

HG: Sada jedno relaksirajuće pitanje, koje nije vezano ni za diplomaciju, ni za međudržavne odnose. Kako vidite Crnu Goru kao ekološku državu i koji dio Crne Gore Vam se najviše dopada?

- Razvijene države su uništile svoju prirodu. Ovo što ima Crne Gore rijetkost je kakvu sam vidio jedino u rezervatu Apača u državi Nju Meksiko, SAD. Ali to treba čuvati i njegovati. Crna Gora se brzo razvija. Sigurno ćete biti sve bogatiji, imati više automobila. Ali, imati ćete i više buke, saobraćajnih gužvi, više zagađenja...i jednog dana će vam sve to dosaditi i poželjeti ćete prirodu, mir...Ali, ako nastavite da uništavate ovo najljepše što imate, a to je i vaše najveće bogatstvo, nećete imati čemu da se vratite jer ćete ga,

u međuvremenu, izgubiti. Zato uložite maksimalan trud da očuvate ovo što imate. To je najmanje što se očekuje, jer je Crna Gora po Ustavu **ekološka država**. Opravdajte taj naziv, budite lideri, neka se region, zapravo čitav svijet, ugleda na vas.

Sjever je moj omiljeni dio Crne Gore. Sve što Crnu Goru izdvaja od ostatka svijeta nalazi se u sjevernom dijelu države. Tu je očuvana divlja priroda, mistične planine, bistre rijeke, potoci..., a posebno planinska jezera. Kad kažem jezera mislim na ona nedovoljno poznata, koja turisti još masovno ne posjećuju. Moj favorit je Trnovačko jezero, koje se nalazi ispod Volujka, na granici sa BiH. Ono me podsjeća na Obećanu zemlju Šangr-La. Drugo jezero je Hridsko. To je prava divljina. Tek kad ste sasvim sami sa njim shvatite zašto Prokletije zovu „prokleta planina“. Treće

na listi omiljenih crnogorskih jezera je Zabojsko, podsjeća me na hrvatska jezera. Nalazi se na Sinjajevini. Za razliku od prethodna dva, ono je okruženo gustom šumom. Tu od mira i tišine bole uši, a voda je prekrasno čista.

Međutim, smetaju mi vaše loše navike vezane za čistoću. Razočaran sam takvim odnosom prema prirodi, uništavate ono najbolje i najljepše što imate. Smeće ostavljate svuda, najljepše dijelove pretvarate u deponije smeća.

Na tragu tog kontrasta, sredinom svibnja Turčinović je organizirao u Podgorici izložbu svojih fotografija, kojom je želio pokazati koliko je oduševljen crnogorskom prirodom, a razočaran ponašanjem dijela građana. Naziv izložbe je EConfuzija, zbir kontrasta: lijepo-ružno i cvijeće-smeće, sa čime se stalno susretao u Crnoj Gori.

*KONCERT TEREZE KESVIJE ODRŽAN U
CRNOGORSKOM NARODNOM POZORIŠTU U
PODGORICI 29. RUJNA 2011. GODINE*

Bura emocija publici na dar

Prožimanje publike i hrvatske dive, od početka do kraja koncerta, na velikoj sceni nacionalnog teatra, pretvorilo se u istinsku razmjenu pozitivnih osjećanja i uspomena.

Piše:

Danijela VULOVIĆ

Listajući brojeve Hrvatskog glasnika, nailazimo na prvi poslijeratni intervju s Terezom Kesovijom, u broju 22 iz srpnja 2006. godine, i to u njezinoj popaljenoj kući u

Konavlima. „Volim ovu zemlju u kojoj sam se rodila, ali volim i one zemlje u kojima sam doživjela lijepe trenutke. A ja ih jesam doživjela u Crnoj Gori i izdala bih samu sebe kad bih rekla bilo što drugo. Otud i jeste ta moja bol. Otud dolazi, što sam vjerovala da se to ne može dogoditi. Voljeli smo se, zaboga...“ - kazala je tada Tereza.

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore u prošloj je godini započelo razgovore vezane uz njezin dolazak u Crnu Goru, uz želju da bude gost na Tripundanskoj večeri u jubilarnoj godini našega Društva. To se, međutim, nije ostvarilo. Ali evo, nakon 22 godine, Tereza je ipak nastupila u

Crnoj Gori, održavši prekrasan koncert 29. rujna u Podgorici. Publika je stojeći, uz buran aplauz, dočekala izlazak hrvatske dive na scenu. „Koncert u Podgorici predstavlja ruku pomirenja i plemenitog praštanja... U Domu omladine 1989. godine imala sam koncert i saznala da je izgorelo CNP. U sredini nastupa spontano sam rekla da taj koncert poklanjam za jedan kamen temeljac za novo kazalište, zato je ovaj koncert svojevrsno kumstvo nacionalnom teatru.“ - kazala je Tereza.

Terezu je pratio Crnogorski simfonijski orkestar pod vodstvom dirigenta Alana Bjelinskog.

Producenti koncerta su Muzički centar Crne Gore i Crnogorsko narodno pozorište, pod pokroviteljstvom Vlade Crne Gore i Ministarstva kulture, a sponzor je Prva banka Crne Gore. Koncert je organiziran kao nekomercijalni, uz pozivnice, uz prisutnost velikog brojačnosti iz političkog, kulturnog i javnog života, kao i diplomatskog kora.

NA CRNOGORSKOM PRIMORJU TURISTIČKI POSLENICI,
HOTELIJERI I UGOSTITELJI ZADOVOLJNI KULTURNOM
PONUDOM OD ULCINJA DO HERCEG NOVOG

EPICENTAR

kulturnih događanja

Piše:
Tripo SCHUBERT

SUB AQVA FEST

Ovogodišnji 10., jubilarni, Mediteranski festival podvodnog filma "Sub aqua fest" otvoren je 18. lipnja premijerom filma „Lovci na mine“ redatelja Pippe Capellanija, vlasništvo nacionalne talijanske televizije. U natjecateljskom dijelu prikazano je 13 filmova iz desetak zemalja: Italije, Njemačke, Amerike, Turske, Meksika, Francuske, Hrvatske, Mađarske, Nizozemske i Španjolske. Hrvatska se predstavila filmom „Otvoreno more“, autora Ante Žuljevića. Prikazana su najbolja filmska ostvarenja podvodnog svijeta u ovoj godini.

II. FESTIVAL GUDAČA

U organizaciji škole za osnovno i srednje glazbeno obrazovanje „Vida Matjan“ i NVO-a „Bocche di Cattaro“, organiziran je od 26. lipnja do 1. Srpnja 2011. Drugi festival gudača. Riječ je o manifestaciji koja ima javni međunarodni karakter promotivno edukativnog tipa, na kojoj su sudjelovali polaznici glazbenih škola iz Crne

Tijekom cijele godine Kotor obiluje feštama, ali one koje se odvijaju od lipnja do kraja kolovoza zadovolje i najizbirljivije sladokusce, domaće i furešte.

„Sub aqua fest“

Gore, studenti Muzičke akademije iz Cetinja te učenici iz Beča i Graza, pod stručnim vodstvom poznatih glazbenika iz inozemstva: Darinke Matić Marović, Kotoranke koja je bila višegodišnji rektor Univerziteta u Beogradu - dirigent, Radova-

na Papovića - redovnog profesora na Muzičkoj akademiji u Cetinju, Đorđa Bajića - profesora violončela u Beču i Arkadija Vinokurova iz Kijeva - sveučilišnog profesora u Beču i Linzu.

Haydnova radionica

FESTIVAL POZORIŠTA ZA DJECU

XIX međunarodni kotorski festival pozorišta za djecu otvoren je 2. srpnja 2011. simboličnom predajom ključeva grada Kotora, koje je od gradonačelnice Marije Maje Čatović primio mali admiral Bokeljske mornarice Dragan Marković.

„Za plemenitost, ljepotu i

osjećaj za lijepo i prave vrijednosti koje teatar sam po sebi znači, Kotor vam otvara sva svoja vrata, a vrata od srca otvaraju brojni umjetnici za djecu iz 14 zemalja” - kazala je gradonačelnica Marija Čatović, predajući ključeve grada najmlađima da, kako je rekla, „bez sumnje i s punim povjerenjem čuvaju drevni Kotor“.

Mali admiral Marković rekao je da će djeca biti dobri čuvari

grada tijekom festivalskih dana. Izvedeno je 14 predstava u natjecateljskom dijelu te više od pedesetak različitih programa na trgovima, pjacama, pjacetama, u atrijumima i dvoranama, u kojima je sudjelovalo više od tisuću djece iz 14 zemalja.

Nakon završetka festivala, dječji je žiri nagradio Zagrepčane, Mađare i Slovence, a žiri grada Kotora Podgoričane.

Pobjednik u dramskoj kategoriji je predstava „VIS ŽIVOTI-NJE”, gradskog kazališta „Trenšnja” iz Zagreba. U lutkarskoj kategoriji najbolje ocijenjena predstava je bila „Tri praščića i vukovi” mađarskog kazališta iz Pečuha, a u eksperimentalnoj kategoriji pobijedila je predstava „Kralj prisluškuje” slovenskog kazališta iz Ljubljane. Žiri grada Kotora jednoglasnom je odlukom za najbolju predstavu u cjelini proglasio predstavu „Ulcinjski gusar” gradskog kazališta iz Podgorice.

KLARINET FEST

Ovogodišnji treći međunarodni „Klarinet fest“ održan je u Kotoru od 4. do 10. srpnja

VIS Životinje Zagrebačko kazalište

2011. pod motom „Rapsodija u plavom“ s ciljem da pokaže upravo one posebnosti koje i iz tehničkog i iz interpretativnog aspekta podrazumijevaju odabrane metode za unapređenje mladog klarinetista, budućeg solista i komornog glazbenika svjetskih koncertnih podija. Predavači su bili profesori Aleksandar Tasić i Ljubiša Jovanović iz Srbije te prof. Željko Milić iz Hrvatske.

Pored škole klarineta i koncerta održan je i performans „Oživimo kotorske pjace“, a na kraju festivala zajednički koncert velikoga puhačkog orkestra s kotorskom limenom glazbom na trgu sv. Tripuna.

DON BRANKOVI DANI MUZIKE

Deseti jubilarni don Brankovi dani muzike otvoreni su 13. srpnja 2011., na Dan državnosti Crne Gore na trgu sv. Tripuna, uz sudjelovanje Crnogorskoga simfonijskog orkestra te više od 200 pjevača združenih crnogorskih zborova (zbor Stanka Dragojevića iz Podgorice, Cetinjske muzičke

Dječija predstava „Mogli“

Otvaranje „Don Brankovih dana muzike“

akademije, muzičkih škola iz Kotora i Podgorice), dvoje vokalnih solista, Snežane Savičić-Sekulić iz Srbije i Ivice Šarića iz Bosne i Hercegovine. Zborom je dirigirala Darinka Matić-Marović, a orkestrom Alexei Shatskiy. Koncertom je obilježen veliki jubilej kompozitora Franza Liszta - 200-godišnjica njegova rođenja, čemu je doprinio jedan od najcjenjenijih interpretatora autorova stvaralaštva, pijanist Kemal Gekić iz Hrvatske.

Tijekom Festivala do 12. kolovoza smjenjivali su se vrhunski svjetski glazbenici (Milenković, Catamario, Hyejin, Rubinstein, Brlek, Morales, Karadagić...) na različitim lokalitetima u Kotoru i okolici (pod svodom sv. Tripuna, u crkvi sv. Duha, Bogorodičnu hramu na Prčanju, ljetnoj pozornici, pjacama i pjacetama).

„Mnogo je umjetnika i prijatelja umjetnosti prošlo Festivalom i ostavilo važan trag obogaćujući i mijenjajući svojim talentom našu svakodnevnicu, bojeći je drugačije i ljepše. Ove godine kroz program nazvan *Reminiscencije*, želimo da evociramo upravo one umjetnike čiji su kotorski trenuci odneseni sjećanjem na sve moguće meridijane svijeta, ali i da novim imenima otvorimo prostore za nova muzička pamćenja. Ne trošeći se tolikom pričom, već čuvajući se čuteći, ovih deset godina ispisivani dnevnicima umjetnika, publike i samoga grada, potvrda su nam da radimo nešto vrijedno i individualnog i kolektivnog pamćenja. Sjećanja upravo i služe da čuvamo ono što volimo, da nas podsjetu na ono što jesmo, da prave barijeru svemu nebitnom, uvijek gravirajući u naše životne reljefe te važne pojedinačne trenutke, a ne dane, godine ili decenije. U nekim od tih momenata, u kotorskim skrivenim mjestima prijateljskih susreta, okruženi i ispunjeni vječito mladom muzi-

kom, sjećamo se i don Branka i svih ljudi i događaja, sa i mimo koncertnih scena, shvaćajući da smo načeli cijelu jednu malu, prelijepu vječnost trenutka“ - rekao je pijanist Ratimir Martinović, umjetnički direktor Festivala.

Nastupom poznate španjolske grupe „Flamenco de Granada“ pred prepunim gledalištem ljetne pozornice, završeni su 12. kolovoza don Brankovi dani muzike. Publika je burno pozdravila muziku, pjevanje Juana Pinilla i Fite Heredie, instrumentalnu pratnju i solističku improvizaciju gitariste Luisa Morena i perkusioniste Miguela Rodrigueza, te umjetnički ples Encarni Heredie.

U okviru Kotor ARtEATRA, odigrane su četiri predstave na različitim lokalitetima unutar Starog grada i izvan njega:

„Don Žuan“ i „Na ljetovanju“ u koprodukciji Međunarodnog festivala Kotor art i Crnogorskog narodnog pozorišta; „Njekoš, vatre“ u koprodukciji Međunarodnog festivala Kotor art Kraljevskog pozorišta Zetski dom iz Cetinja, a festival je zatvorila predstava „Saloma“ u koprodukciji Međunarodnog festivala Kotor art, Eurokaz festivala, Muzeja suvremene umjetnosti Zagreb, Zagrebačkog kazališta mladih, Bokeljske mornarice, ženske klape „Incanto“ Kotor.

MEĐUNARODNA SMOTRA MODE

IV. međunarodna smotra mode održana je ispred bazilike sv. Tripuna dana 22. i 23. srpnja 2011. u organizaciji modne agencije „Fabrika“ i Općine Kotor. Prvog dana su se

publici predstavile modne kuće „Who’s Who“ i „Jo No Fui“, a drugog dana „Mila Schon“. Novinari koji su došli iz inozemstva, tvrde da ono što je festival u Cannesu za film, to je smotra mode u Kotoru u svijetu mode.

Svi su suglasni da je to bio modni događaj, koji je na najbolji način predstavio i promovirao Crnu Goru cijeloj regiji.

X. JUBILARNI MEĐUNARODNI FESTIVAL KLAPA

Ove godine, za razliku od deset prethodnih godina, festival klapskog pjevanja u Perastu trajao je pet dana, od 27. do 31. srpnja.

„...uvijek je neko javljao da vidi jedra-razapeta u daljini...“ I kao što su ta jedra u daljini najavljivala radost dugo željenih susreta, tako je i prvo oku-

pljanje klapa u Perastu 2002. godine, najavilo zadovoljstvo budućih druženja s klapskom pjesmom, s ljudima dobre volje i srca, iz Hrvatske, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Albanije, Italije i zemlje domaćina – Crne Gore.

Karakteristika ovog Festivala su brojne, „NOVE KLAPSKE KOMPOZICIJE“, što je jedna od novih vrijednosti proteklih devet Festivala, na kojima je sudjelovalo preko 100 klapa. Ova godina je i po tome rekordna, jer je nastupilo čak 27 klapa.

Na svečanom otvaranju Festivala gost je bila klapa „Cambii“ iz Kaštel Kambelovca, a na posljednjoj, revijalnoj, večeri klapa „Kumpanji“ iz Blata na Korčuli.

Natjecale su se ženske, mješovite i muške klape. Stručni žiri na čelu s prof. Rajmirom Kraljevićem, dugogodišnjim voditeljem klape „Cambii“, proglasio je kao pobjedničku žensku klapu „Kurjože“ iz Podstrane - Split, a nagradu publike dobila je kotorska klapa „Incanto“.

U natjecanju mješovitih klapa prvo mjesto je pripalo klapi „Kurenat“ s otoka Mljeta, kojoj je i žiri publike dodijelio nagradu.

U kategoriji muških klapa, pobjednička klapa je „Žrnovnica“ iz Žrnovnice, a žiri publike je nagradio klapu „Constantine“ iz Niša.

Drugi stručni žiri, koji je ocjenjivao najbolji tekst u kategoriji „NOVA KLAPSKA KOMPOZICIJA“, na čijem čelu je bio književnik Jakša Fiamengo, dodijelio je sljedeće nagrade: Najbolja kompozicija i aranžman je „Vinska pjesma“ klape „Constantine“, za najbolje izvođenje nagrada je otišla također klapi „Constantine“, a najbolji tekst je „Bura“ autora Obrada Pavlovića u izvedbi klape „Bocca Nostra“. Publika je nagradila najbolju novu pjesmu „Dijalog pred putovanjem“ u izvedbi klape „Žrnovnica“.

LJETNI KARNEVAL

Kotorski karneval, koji se već stotinjak godina redovno održava u predkorizmeno doba, a svoje korijene vuče još iz doba renesansne Venecije, ima i svoju ljetnu feštu. Ove godine, od 3. do 6. kolovoza, održan je 10. međunarodni ljetni kotorski karneval, koji po broju sudionika i posjetitelja predstavlja najveći ljetni karneval u

okruženju.

„Pravo je vrijeme ludijanja, brontulanja, kada se svašta može zborit i činjet, a da se ne svrši u karaklak.....“, poruka je organizatora karnevalskih dana udruge „Fešta“.

Kapo Karnevala sa kraljicom

Grupa Mullen Ruž iz Makedonije

Grupa Feral iz Kotora

Na otvaranju, pored nastupa klapa i modne revije maskiranih sudionika, posjetitelje je zabavljala šibenska glazbena grupa „Bonaca“, a u malome ribarskom mjestu Muo organizirana je ribarska večer.

Drugog dana na Trgu od oružja održan je tradicionalni dječji maskenbal, a na prčanskoj rivi Fešta od mušalja, uz nastup popularne grupe „Trio gušt“ iz Splita.

Sljedećeg dana predstavile su se karnevalske grupe pod nazivom „Najmaškaraniji grade“, koje će nastupiti na 10. međunarodnome kotorskom karnevalu, a prisutne je zabavljala grupa „Salsa y Punto“ s Kube.

Glavna fešta, na kraju karnevalskih dana, priređena je na potezu od ljetnog bazena do Gurdića, povorkom maskiranih grupa iz Italije, Grčke, Slovenije, Hrvatske, Austrije, Švedske, Njemačke i grada domaćina, uz prisutnost velikog broja posjetitelja domaćih i *fu-reštih*. Na završetku, sve maskirane grupe i prisutni ušli su u grad i nastavili veselje po trgovima, pjacama i pjacetama, a na glavnome gradskom trgu održan je koncert glazbene grupe iz Metkovića „Slatka taj-

na“.

„Da imamo ovo što ima Kotor, po završetku karnevala bili bismo Rio de Janeiro“, kazali su iz riječke karnevalske grupe, istaknuvši zanimljiv podatak da je nagrada na jednome zimskom karnevalu u Italiji prisutnost na karnevalu u Kotoru. „Kotor i jeste najmaskiraniji grad ljeti i s najdužom karnevalskom tradicijom u regiji, u kojemu se u jednoj večeri ujedine prijateljstvo, mir i ljubav i nastaje svijet koji ne poznaje bilo kakve vrste podjela“ - dodala je predstavница udruženja „Fešta“.

REFRESH FESTIVAL

Od 4. do 6. kolovoza 2011., u najvećoj i najpoznatijoj diskoteci MAXIMUS održan je Refresh festival svjetskih DJ zvijezda. Prve večeri zavrtio je svoje ploče jedan od najatraktivnijih imena svjetske house scene, Feliks dat Housecat i svojim setom natjerao publiku na cjelovečernji ples.

Druge večeri zagrijao je atmosferu eksplozijom muzičke energije DJ Marko Milosavljević, a za njim su izašli na scenu Funk D'Voida, Aka Larsa Sandberg, a zatim i miljenici crnogorske publike Marko Nastić i Dejan Miličević. Na kraju festivala pojavio se francuski DJ Mag i jedan od najtraženijih remiksera, Sebastian Leger, a čast da zatvori Festival pripala je novosadjaninu Vladimiru Ačiću, koji je do sada izdao preko četrdeset techno, technohouse traka, oko stotinu remiksa i original glazbenih brojeva.

AUKCIJA UMJETNIČKIH SLIKA I ANTIKVITETA

U Pomorskom muzeju, u vrtu palače Grgurina, organizirana je prva aukcija ovakve vrste kod nas. Ohrabruje podatak o

„Refresh u Maximusu“

broju onih koji su izložili svoje umjetnine, što daje garanciju nastavka ovoga značajnog kulturnog projekta. „To je put kojim će sve više vrijednih umjetnina nalaziti mjesto u kućama koje zaslužuju i koji će u Kotor dovesti kupce i prodavače iz cijeloga svijeta“ - kazala je na otvaranju direktorica Muzeja, Mileva Pejaković Vujošević.

FEŠTA NAD FEŠTAMA

Postalo je već tradicionalno da se na kraju svih kulturnih događanja u Kotoru održi Bokeljska noć ili kako je svi nazivaju „Fešta nad feštama“. Ovo je jedinstvena predstava

u kotorskom akvatoriju, koju su kotorani počeli organizirati krajem 19. stoljeća po ugledu na Venecijanske noći. Među starijima Kotora još uvijek je u sjećanju Bokeljska noć organizirana 1938. godine povodom dolaska engleskog kralja Edvarda, kao i 1959. godine, kada je toj manifestaciji nazočio predsjednik SFRJ-a, Josip Broz Tito.

Ove godine kotorskim akvatorijumom prodefiliralo je 45 ukrašenih barki. Svaka je na jedinstven način označavala jedan događaj od aktualnih događanja u našem gradu ili Crnoj Gori, kao i iz povijesti Boke Kotorske. Žiri je bio na

mukama koje proglasiti najboljima. Ipak se među njima izdvajala kompozicija sastavljena od četiriju jedinica. „Borba s piratima pred peraskim otocima“, kojoj je dodijeljena prva i druga nagrada. Nakon tradicionalno lijepo osmišljenog vatrometa, brojni su se posjetitelji uputili u gradsku jezgru starog grada, gdje je uz glazbu uživo lokalne grupe „Tri kvarta“, fešta trajala do ranih jutarnjih sati.

FAŠINADA I VELIKA GOPSA

Iz domene vjerskih i tradicijskih događanja nezaobilazni događaji koji su se dogodili u fokusiranome vremenskom razdoblju, jesu *Fašinada* i blagdan Velike Gospe.

U baroknom Perastu, 22. srpnja 2011. se po 558. put održala tradicionalna kulturno-turistička manifestacija *Fašinada*.

Ovaj drevni običaj datira iz 1452. godine kada se po predaji ribarima, braći Mortešić, na hridi današnje Gospe od Škrpjela, ukazala slika bogorodice.

Tada su se zavjetovali da će na toj hridi početi gradnju oto-

Sa otvaranja aukcije

Bitka turskog i peraškog jedrenjaka

Ah taj Rim

ka i crkvice.

Gradnja je stoljećima trajala, a današnji otok zauzima površinu od tri tisuće metara kvadratnih.

Da bi se održala stabilnost otoka, svake godine na taj dan u zalazak sunca, Peraštani dovlače kamenje u barkama i izručuju ga ispred otoka Gospe od Škrpjela.

Prema tradiciji, barke su okićene jablanovim granama, u njima su muški potomci Peraštana, župnik i predstavnici Bokeljske mornarice koji pjevaju bugarštice i, vezani u nizu, na vesla plove od ponte Đurišića na ulazu u Perast iz pravca Kotora, uz obalu.

Kada dođu do posljednje kuće, okrenu prema školju gdje naprave prsten, i polažu kamenje u more za još jedan pradedovski zavjet.

Nakon ovoga drevnog običaja, u Pomirbenoj dvorani otoka Gospe od Škrpjela, otvorena je izložba fotografija pod nazivom "Jedra pod Školjem", autorice Svetlane Krivokapić

Dana 15. kolovoza je veliki vjerski događaj, blagdan Velike Gospe, koji se svake godine slavi na svetištu Gospe od Škrpjela, na kojemu u velikom broju dolaze hodočasnici iz okruženja, inozemstva i svih bokeljskih mjesta.

Otoci Gospe od Škrpjela i sv. Juraja

Fašinada

U POMORSKOM MUZEJU U KOTORU
ORGANIZIRANA PJESNIČKA VEČER

Pjesnički glasovi Branka Bajnevića

**Književni prikazi
Branka Banjevića
otkrivaju njegovu
iskrenu i stručnu
posvećenost
crnogorskom
kulturnom
nasljeđu, svježu
misao, visoku
estetiku,
utemeljenu
kritiku.**

Piše:
Slavko MANDIĆ

Matica crnogorska – Ogranak Kotor i Pomorski muzej organizirali su u petak 16. rujna pjesničko večer velikana crnogorske poetske riječi, Branka Banjevića. O poeziji Banjevića su govorili: Nela Savković Vukčević, Dubravka Jovanović i Novica Samardić.

Iz bogate bibliografije o Njegošu, Laliću, Ljubiši, Cuci, Radoju Radojeviću, Ujeviću, Kaštelanu, Vešoviću, Čedu Draškoviću, Luki Lagatoru i mnogim drugim, Nela Savković Vukčević izdvojila je samo neke refleksije, male fragmente, pojedine

izraze i rečenice, u namjeri da nagovijesti veliko djelo Branka Banjevića. Ritam pjesme je lišen šematične pravilnosti, podređen je toj unutrašnjoj melodiji koja je slobodna, ali i jednostavna, jednostavna jednostavnošću ritmova bugarske.

Kao poznavalac kompletnog

crnogorskog duhovnog bića, Branko Banjević se osvrnuo i na kult smrti. On se, dakle, služi onom vrhovnom stvaralačkom vještinom svojstvenom samo genijima. Njegovo djelo je sastavljeno od presudnih momenata, kad se postaje čovjek ili se nestaje kao čovjek. Njega

interesiraju samo čvorišta u koja se sve sastaje i gdje se sve razrješava.

Osvrćući se na poetsku misao Branka Banjevića, pjesnikinja Dubravka Jovanović je kazala:

Naš crnogorski pjesnik Branko Banjević znao je, zna i znaće svoju pjesničku dužnost koju ispunjava decenijama oštrinom razuma i hrabrošću srca. Banjevićev opstanak u kulturi je pjesništvo. Poezija je njegova nužnost i kada vjetar veže čvor i goni sjeme kako piše naš pjesnik.

Ali kada nas zamisli, a neke

Mislite da je poezija samo jedna nježna stvar, umjetnička, lepršava maramica u akvarel bojama. Nije, iako je tanana i krhka poetska pređa, ali je i fenomen ljudskoga opstanka, ali i gruba opomena od koje se ježi koža poput ovakvog sugestivnog dejstva Branka Banjevića, kazala je Dubravka Jovanović.

Analizirajući poeziju i poetiku Branka Banjevića iz ugla opširnijeg prikaza prilagođenog za naučne diskusije, Novica Samardžić je kazao:

Prakticistička vremena oslobađaju čovjeka moralne obave-

dinamiku života i vremena, a ne mir i nepokret u kojemu se ništa ne zbiva, kaže pjesnik Branko Banjević.

Slobodan čovjek i tada nadi-lazi stvarnost: u sudaru sa realnim svijetom nastaju vrijedna djela duha. Među njima je i poezija Branka Banjevića, lir-ska ispovijest, pročišćeno svjedočanstvo, lično i kolektivno iskustvo. Osnovna obaveza čovjeka i stvaraoca je biti javno na strani istine na svakom mjestu i u svakom trenutku, kaže Banjević.

Poezija Branka Banjevića je ukupno crnogorsko jezično iskustvo, smatra autor Crnogorske trilogije, Dragan Nikolić. To je traženje u jeziku odgovora na pitanje pojedinca i naroda, monolog pred nemogućim i dijalog sa neznanim i nevidljivim. Ona je donosila fascinantne vizije svijesti ugroženog pojedinca.

Banjevićeva poezija bi se mogla doživjeti kao savremeni pakao- kaže, drugačiji od Dantevog, jer ovo je pakao živih, a ne mrtvih. Kod Dantea se ispašta grijeh, kod Banjevića antigri-jeh, kad se ne služi neljudskoj ideji. Ođe se strada i u ideji i van ideje. Svijet poezije Branka Banjevića postaje kozmički košmarni san po jezi realniji od same realnosti. Ovo je pakao koji se živi.

Nadahnuto kako samo on umije, publici se obratio Branko Banjević, produhovljeno i duhovito, jezgrovito i snažno poetski nadahnjujući prisutne koji su ostajali nijemi snagom izgovorene riječi Branka Banjevića.

Večer su muzički obojile flautom profesorice Srednje muzičke škole iz Kotora, Angela Mijušković, Tamara Knežević i Andrea Petrović, a u ime organizatora prisutne su pozdravili Mileva PejakovićVujošević, direktorica Pomorskog muzeja i Slavko Mandić, predsjednik Matice crnogorske, ogranak Kotor.

mora i da zastidi, pa nam pjesnik Branko Banjević oštroumnije zore traži i želi ali sa gorčinom, često sa rijetkim imperativom po najčešće, sa strogom nadom da nam je ni miran u večer i ne dugovati ni dlaku ni mravu kojega možeš zgaziti da te niko ne pita.

ze i time ga osiromašuju, svodeći ga na jednu dimenziju, koja omogućava upotrebu. Sloboda je ograničavanje čovjekovih aktivnosti moralnim limitima, koji su i njegova mjera i njegova emocija, njegova i društvena osnova. To je izvjesnost i sigurnost koja podrazumijeva svu

**BLAGDAN SVETIH MUČENIKA KUZME I DAMJANA
PROSLAVLJEN 26.RUJNA 2011. GODINE, ČIJA SE CRKVA
NALAZI U BRDU POVIŠE RIBARSKOG MJESTA MUO**

Veliki Jubilej

Piše:
Ilko MAROVIĆ

26.09.2011. liturgijski je svečano proslavljen blagdan Sv. Sirijskih mučenika . Svečanu Svetu Misu, uz sudjelovanje deset svećenika i jednog đakona, služio je generalni vikar Katorske biskupije mons. Anton Belan. U prigodnoj propovjedi između ostalog istaknuo je sljedeće: Katedrale i crkve, kao i ljudi imaju i slave svoje rođendane, stoga Crkva liturgijski komemorira dan posvete kulturnih mjesta tj. katedrala i crkava. Današnja proslava Svetih Mučenika Kuzme i Damjana prigoda je da se podsjetimo dana, godine i mjeseca kada je posvećena ova crkva. Bilo je to pred 750 godina. Značajan je taj datum i u Europskim okvirima. U aktu o posveti ove crkve, koji se danas čuva u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti u Zagrebu, je zapisano:

1261, 13. veljače.
Kapol sv. Tripuna moli
katorskog biskupa Marka,
da posveti crkvu Svetih
Kuzme i Damjana i svete Eli-
zabete.

Anno incarnationis domini millesimo ducentesimo sexagesimo primo, mense februario tertio decimo die intrante, indictione quarta. Nos quidem

Katedrale i crkve, kao i ljudi imaju i slave svoje rođendane, stoga crkva liturgijski komemorira dan posvete kulturnih mjesta-katedrala i crkava.

universum capitulum ecclesie sancti Triphonis una cum voluntate totius populi civitatis rogavimus Marcum venerabilem episcopum ecclesie Catenensis, ut ecclesiam sanctorum Christi mar(tyrum) Cosme et Damiani et sancte Helisabete consecrare dignaretur, qui episcopus nostris precibus ac pe(titionibus iustis obaudiens, dictam dedicavit ecclesiam ad honorem dei omnipotentis et ad laudem virginis gloriose, ac sanctorum Cosme et Damiani

et sancte Helisabet(e), nec non et sanctorum martyrum Abdon et Senes et sancti Laurentii levite atque sanctorum martyrum in nomine, reliquias devote collocans in altari, que etiam prephata(!) ecclesia est feudum clericorum ecclesie sancti Triphonis. Residente hoc in tempore in apostolica sede Alexandro universalem ecclesiam feliciter gubernante, domino autem rege Uroscio prospere aput nos regnante, comitatu Cat(ari) Budislavo re-

Misno slavlja predvodi don. Belan

Crkva sv. Kuzme i Damjana sa grobljem

gente, existente autem ad hanc consecrationem Grobina venerabili electo ecclesie Dulcinenensis. Ouod presens scriptum fieri fecimus permanus diaconi Miche Gige communis notarii cum signo assueto proprie manus.

PRIJEVOD

Godine 1261. od utjelovljenja Gospodinova ujutro 13. dana mjeseca veljače Mi cijeli kaptol crkve Sv. Tripuna ujedno s voljom čitavog građanstva zamolili smo prečasnog Marka biskupa kotorskog, da se udostoji posvetiti crkvu svetih Kristovih mučenika Kuzme i Damjana i Svete Elizabete, biskup je uslišao naše molbe i opravdane prošnje i posvetio spomenutu crkvu na čast Svemogućega Boga i na hvalu slavne Djevice, i Svetih mučenika Kuzme i Damjana i Svete Elizabete kao i svetih mučenika Abdona i Senne, Svetog Lovra, Levite i u ime Svetih mučenika položio pobožno Svete Moći u oltar. Ova cr-

kva pripada svećenstvu crkve Svetog Tripuna, dok Aleksandar Papa sretno upravljaše općom Crkvom za vrijeme sretno vladajućeg gospodina kralja Uroša, dok je Budislav upravljao Kotorom. Na posveti je sudjelovao i Grubina, novoizabrani biskup Ulcinjski. Naredili smo da javni notar đakon Mike Gige napiše ovu ispravu uz uobičajeni svojeručni znak.

(Preveo don Belan)

Zatim je propovjednik govorio o tri tradicije koje donose život i mučeništvo Svetih Sirijskih mučenika Kuzme i Damjana.

Azijska tradicija koja je bila raširena u Carigradu i Bizantu i koja mučenike slavi 01. studenog.

Rimska tradicija koja je bila raširena u Siriji, koja ih proslavlja 01. srpnja.

Arapska tradicija koja je bila raširena u Rimu i na zapadu. Kada je u Rimu Papa Feliks IV (526-530) na trgu Mira njima u čast sagradio jednu baziliku, od tada se proslava Svetih Kuzme i Damjana slavi 26. rujna, dan posvete te rimske bazilike.

Papa Pavle VI odredio je da se oni slave 27. IX. Sveti Kuzma i Damjan bili su liječnici koji su svoju službu obavljali besplatno prema onoj evanđeoskoj: **Gratis accepistis, gratis date**, (besplatno primiste, besplatno dajte). Na istoku ih nazivaju „anargiri“ što znači bez novca, bez srebrnici. Mučeništvo su podnjeli za vrijeme rimskog cara Dioklecijana (284-385).

Današnji izgled crkva je dobila 1784. godine. Ono što je čini osebujnom i interesantnom su njene dvije rozetne; jedna iznad glavnih vrata na sjevernoj strani i druga na istočnoj strani. U unutrašnjosti crkve smješteni su grobovi obitelji Paskovića, Simovića, Sablića, Jankovića, Petovića, Lukovića i drugih. Vjerni puk je nadogradio svoju župnu crkvu i iznad glavnih vrata stavio natpis: BOGU DOBROME VELIKOME BRIGOM PETRA ŠKALJARINA ŽUPNIKA PODIGNUTO GODINE GOSPODNJE 1778. Najstariji dio crkve je sadašnja sakristija, nekadašnja je župna crkva Sv. Kuzma i Damjan.

POVODOM ZAVRŠETKA OBNOVE O

Don Gracija IVANOVIĆ

1903 - 1983

Župnik sv. Eustahija u Dobroti i apostolski administrator Kotorske biskupije

Piše:

Don Pavao MEDAČ

Gracija Ivanović, rođen je u Dobroti 15. 2. 1903. godine u poznatoj pomorskoj i plemićkoj obitelji, od oca Antuna i majke Marije. Osnovnu je školu završio u Dobroti, a gimnaziju u Dubrovniku i Kotoru kao pitomac sjemeništa Leonianum. Maturirao je s odličnim uspjehom u Kotoru 13. 10. 1922. godine. Bogosloviju je pohađao od 1922. do 1926. godine na teološkom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i Ljubljani. Neke je predmete zbog bolesti slušao i polagao na franjevačkoj bogosloviji u Dubrovniku. Za svećenika ga je zaređio biskup Frano Uccellini na otoku Gospe od Milosti 11. 7. 1926. godine. Dana 20. 7. 1926. godine bio je imenovan župnikom u rodnoj Dobroti i upraviteljem neovisne kapelanije sv. Petra na Ljutoj. Te je službe zadržao punih 55 godina, sve do svoje smrti 20. 8. 1983. godine. Sveti Otac Pio XII. imenovao ga je 1943. godine počasnim kapelanom s pravom nošenja ljubičaste odjeće. Odlaskom biskupa Pavla Butorca za rezidencijalnog biskupa u Dubrovnik, Sveta Stolica je 25. 11. 1950. godine imenovala mons. Graciju Ivanovića za apostol-

skog administratora Kotorske biskupije. Tu je službu vršio do 1981. godine. Iz zahvalnosti, Sveti ga je otac Ivan Pavao II. te iste godine, 16. 12., imenovao apostolskim protonotarem, jer više puta nuđenu biskupsku čast nije htio primiti.

Bavio se književnim radom od prvih godina svećeničke službe. Objavio je sljedeće pripovijetke: 1. *Moj stari zvonar*, Hrvatska prosvjeta, Zagreb, 1926.; 2. *Jašar-agina pogibija*, Hrvatska prosvjeta, Zagreb, 1937.; 3. *Noć 16. listopada*, Hrvatska prosvjeta, Zagreb, 1937.; 4. *Žito*, Hrvatska prosvjeta, Zagreb, 1940. U rukopisu su mu ostali nerazrađeni primjerci jednog romana i jedne drame, a zaslužan je i za očuvanje naslijeđa bokeljskoga književnog stvaralaštva. Književni su mu radovi bili jako dobro ocijenjeni od strane književnih kritičara tog doba (Ljubomir Maraković). Bio je neobično dobar i rado slušan propovjednik. Napisao je tri knjige homilija, pod nazivom *Mater ecclesiae*, te knjigu razmatranja pod nazivom *Sveto pismo u životu redovnice*. Napisao je više rasprava i kritika te se bavio i prevodilačkim radom, preveo je zbirku soneta Ane Marije Marović s talijanskog jezika. Bavio se etnografskim radom priku-

pljajući staru dobrotnu tradiciju. Blago pokojni morao je biti nakon što je premijerom imenovan svećeničku grobnicu u Dobroti. Ove godine grobnicu je obnovio i ostaci premješteni u Dobrotu. Njega pripremljenu za pokop u crkvi sv. Eustahija.

Iz teksta o Presvjetom Duhu, koji je napisao, izdvojio sam sljedeći dio: "Iz teksta o Presvjetom Duhu, koji je napisao, izdvojio sam sljedeći dio: tega:

"Ali mene smrt ne boji. Ne boji se kamo se duše sele. Ne boji se dim na obali i gledati na more. Ne mislim: koliki su prijedlozi dali. Njih nema, kao što se misli. Njih bili dobri, oni su u moru. Njih biti dobar i otići u moru. Njih lijepa, pa ako je moru. Njih koji nisu dobri i oni su u moru. Njih slim koliko li je ljepo. Njih samo oni dobri, i kao što je moru. Njih više plavo i brda još. Njih lebovi bjelji i koliki. Njih oleandara raste kraj. Njih - Kako ste uspjeli? Njih vot u Dobroti? Njih - Sinko, nije bilo. Njih nja je ovo, pustinja. Njih tako brz! Njih - Zašto ste ostali? Njih -"

CRKVE SV. EUSTAHIJA U DOBROTI

VIĆ

3.

stolski je

tsku čipku.
s. Gracija Ivanović,
nuo, pokopan je u
u u sredini župnog
e njegovi su zemni
u novu grobnicu za
u novoobnovljenoj

etlom Graciji Ivano-
ao don Branko Sbu-

ne rastužuje. Ondje
nema smrti. Ja sje-
am u more i brda i
je mene sjedili i gle-
o ni tate, ali, ako su
nebu. Zato i ja želim
nebo. A Boka je tako
gu gledati svi, i oni
koji su dobri, ja mi-
še u nebu kamo idu
ko je ondje more još
moćnija i veća, i ga-
o više raznobojnih
j obala...

ijeli izdržati cijeli ži-

ilo lako, nije. Pusti-

. A opet, prijedeš je

ali? Mogli ste birati:

Posvećenje grobnice don Gracije Ivanovića

profesor, biskup, pisac. Zar se niste nikada pokajali zbog toga izbora?

Sutnja. Kažiprst na usnama, znak koncentracije, da se ne pogriješi u odgovoru, slaže istina.

- Nisam se odlučio za Boku, već za svećenstvo, a to ti je biti gdje god bio. To poneseš bilo kamo pošao. Netko je morao zatvarati ove kuće. Dom po dom, iz godine u godinu. Trebalo je stare spremati za nebo. Čestit je to svijet, pobožan. Nije bilo lako, ne, nije. Otkupljivao sam napuštene kuće, skupljao arhivske dokumente, čipke, narodne umotvorine...

...Budi strpljiv. Ne sudi prebrzo, temperamentno. Sjeti se: "Uzalud stražar bdije ako Gospodin grada ne čuva." Vrijeme ne pripada nama, bar ono ne. Nadu izručujemo povjerljivo u Božje ruke, drugo ne preostaje ni tebi, pa bio borben koliko hoćeš. Nismo mi superiornija kultura zbog palača, ili srebra, ili knjižnica. To je tehnologija života. Kršćanska superiornost samo je u jednom: u dostojanstvu križa. Ne zaboravi nikada da je Boka duboko prožeta kršćanstvom. Toliki sveci nisu izrasli iz duhovne pustinje. Križ, žrtva, sposobnost da se prihvate, ljube, to je ono što te mora odvajati, to je ono čemu služiš, čemu poučavaš. A to je teška pedagogija. Ne uči se to samo za jednoga ljudskog vijeka. Kultura žrtve dotjeruje se stoljeći-

ma. Zato nemoj zdvajati nad "njima". Vrijeme ih je donijelo, kao što nas odnosi. Boka ima jedno partikularno svojstvo – posjeduje sakralnost pejzaža, poput prirodne katedrale, svi elementi su tu. Bog to nije slučajno ovako uradio; poseban pejzaž, dakle i posebni planovi...

...Polako, to je nužno za tvoju duhovnu zrelost. Jao čovjeku koji se uzda u čovjeka, osim ako nije riječ o Isusu. Samo za njega vjerujemo da je bezgrješan, ostalo je ipak ljudska mizerija, kako god se činila blistavom i velikom. Sjećam se da sam za studija u Sarajevu osobito cijenio našega sjemenišnog duhovnika. Svaki je dan u mojim očima uzlijetao sve više i više put neba, sve do trenutka kada mi se učinilo da sa zavišću govori u jednom kolegi, našem profesoru. Kakav je to pad bio, strovalio se u mojoj duši na najcrnje dno! Danima sam trpio zbog izgubljena ideala. A nisam radi njega došao u sjemenište, niti me njegov primjer opredijelio za život. Moje idealiziranje učinilo je štetu i meni i njemu. Zato ne idealiziraj ni osobe, ni narode, ni ljudske ideje, ni vrijeme. Strovalit će se argumentima.

Don Gracija se dugo gasio. Navikavao sam se polako na njegov nestanak. I u smrti je bio milosrdan. Jednoga je ranog ljetnog jutra došao do kraja."

**IZLOŽBOM POŠTANSKIH MARKI, KUVERTI I STARIH PISAMA
BOKEŠKIH KAPETANA, POMORSKI MUZEJ CRNE GORE U
KOTORU PROSLAVIO SVOJ DAN OSNUTKA**

Pomorstvo u filateliji

Muzej je postao dnevnik u kojemu su ispisane najljepše stranice o povjesti pomorstava, brodova, pomorskim događajima i podvizima na moru, slavnim kapetanima, koji su svoj topli dom zamjenjivali brodom i morskim pučinama.

Piše:

Mirjana POPOVIĆ

U palači Grgurina, specifičnom izložbom, Pomorski muzej je 10. rujna obilježio svoj dan osnivanja. „Po prvi put pred vama su poštanske marke, maksimum karte, prigodne kuverte i kuverte „Prvi dan“, koje su štampane s motivima iz fonda Pomorskog muzeja, što nas čini posebno ponosnim da posjedujemo tako vrijednu kolekciju koju smo uradili proteklih deset godina, a koje su pravi ambasador naše institucije, grada Kotora i Crne Gore“ - kazala je **Mileva Vujošević-Pejaković**, direktorica, otvarajući izložbu. Postavkom su „ukrštene“ poštanske marke i eksponati s kojih su one reproducirane, a čine je dva dijela: poštanske marke i kuverte s motivima iz fonda Pomorskog muzeja Crne Gore te stara pisma bokeljskih kapetana iz kolekcije kapetana **Toma Katurića**, koje su osmislili **Radojka Abramović i Petar Palavršić**, autori kataloga i izložbe.

Kada je Europska zajednica pošta (CEPT) 1982. godine uvjetovala da sve njezine članice moraju svake godine izdati marku, tadašnja Jugoslavija je izdala dvije s portretom **Iva Vi-**

sina i slikom njegova jedrenjaka **Splendido** s kojim je oplovio svijet. Zatim je 1998. godine puštena serija „Jedrenjaci Boke kotorske“, na četirima markama, gdje su reproducirane slike jedrenjaka iz fonda Pomorskog muzeja, istakao je **Petar Palavršić**, kustos pomorsko-tehničke zbirke. Marke su izazvale ogromni interes pomorskih zemalja, jer je ta tematika u filateliji vrlo popularna.

Ponosni smo što smo sudjelovali u izradi 12 maraka, u doba Jugoslavije, zatim i države Srbije i Crne Gore, a danas Crne Gore. Planiramo da svake godi-

ne u srpnju izađe jedna do dvije marke. Pomorski muzej je dao doprinos za tri marke s motivima pomorstva u Crnoj Gori. Na njima je, između ostalog, i parobrod *Jaroslav*, prvi parobrod, kojega je u razdoblju između 1890. i 1895. godine, poklonio ruski Car, čija se originalna slika u ulju čuva u Muzeju.

Pošta Crne Gore izdala je seriju od 4 poštanske marke i prigodne kuverte, s likovima četiriju kapetana: **Braće Ivanović** iz Dobrote, povodom 250 godina podviga na moru, **Petra Želalića** iz Bijele, **Ivana Bronze** iz

Tomo Katurić, Milena Pejaković i Petar Palavršić

Herceg Novog te **Matije Balovića** iz Perasta, svi odlikovani visokim priznanjima toga doba.

„Proslavili smo nedavno i 70 godina herojskog podviga **Milana Spasića i Sergeja Mašere**, oplovljenje prve podmornice Kraljevine Jugoslavije u Boki kotorskoj, kao i školski brod Jadran, koji je porinut u more prije 75 godina u Hamburgu, što je obilježeno prigodnim kuvertama i žigom, u suradnji s Poštom Crne Gore. Zadovoljni smo jer smo i tu ostavili jedan bitan trag“ - kazao je Palavršić.

Na izložbi su predstavljena odličja i eksponati obitelji kapetana Toma Katurića iz Kamenara, predsjednika Saveza filatelista Crne Gore, koja su osvojena na međunarodnim natjecanjima.

„Drago mi je što u svijetu mogu da pokažem pismenost naših ljudi 19. vijeka. Kada sam u New Delhiju okupio 200 djece i pričao im o našem pomorstvu, o našoj Crnoj Gori, oni nijesu vjerovali da dolazim iz mjesta koje ima samo hiljadu stanovnika. Kultura ne priznaje male i velike, već samo ono što ima“ - kazao je kapetan **Tomo Katurić**. „Donio sam u muzej sve porodične medalje, jer izlažu i moj stariji sin **Dorđe** i moja supruga **Jelisaveta**. U New Delhiju sam ove godine postao član Svjetskoga filatelističkog

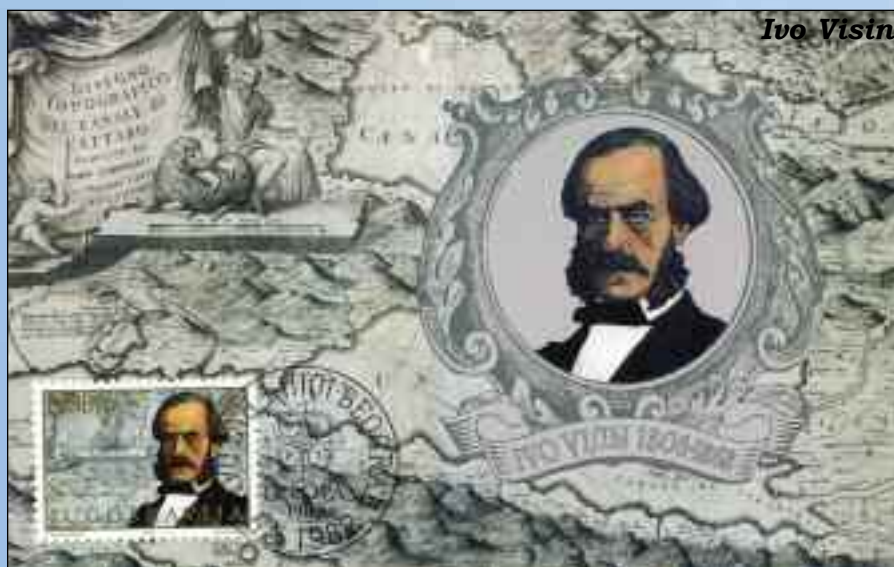

Petar Želalić

žirija (FIPA), i po pravilu porodica može da izlaže četiri kolekcije, a pojedinac dvije. Na moje ime izlažem kolekciju „Poštanske marke Boke kotorske, 1809. – 1875.“, koja je u Crnu Goru donijela devet svjetskih zlata (Washington, krajem svibnja 2006., poslije Referenduma, prvo svjetsko zlato koje sam donio Crnoj Gori, zatim Malaga, Tel Aviv, Bukurešt, Prag, Luo Jang, New Delhi, i sad Yokohama), zatim tri europska zlata, dva balkanska finala za Grand prix i domaći Grand prix 2008. godine u Cetinju. Ta zbirka je raritetna i unikatna, zato se to i cijeni u svijetu, tu se dobivaju bodovi. Moja supruga izlaže „Pisma

mornara Austrougarske flote 1914. – 1918.“, a moj sin „Pisma bokeljskih pomoraca 1830. – 1890.“ koja je osvajala *Large Vermeil*, veliku pozlatu u filateliji“, objasnio je filatelistički ambasador. Međutim, članstvo u Svjetskome filatelističkom žiriju je mač s dvjema oštricama - ukoliko se prijavite da budete član žirija na sljedećoj izložbi u Indoneziji u Jakarti, onda ne možete izlagati niti vi niti itko iz vaše obitelji, a Crna Gora nema toliko kolekcija da bi mogla sudjelovati na izložbi, te se Tomo Katurić javlja kao izlagač, a ne kao član žirija.

Pored filatelističkog značaja, pisma iz kolekcije

Ivo Vistić

Katurića daju uvid u način življenja pomoraca i njihovih obitelji na kopnu u to vrijeme.

„Kapetani duge plovidbe su redovno plovili za Veliku Britaniju, i kada su se otamo javljali, pisma su obično bila skupljena u Londonu, pa prebačena u Ostende u Belgiji, onda su išla preko Njemačke, od Aache-na do Beča, a od Beča do Trsta i odatle brzom putničkom linijom do odredišta. Međutim, ako je pismo bilo za Perast, morao ga je netko iz Kotora odnijeti za Perast, dosta komplikovano, ali u to doba su pisma bila vrlo značajan vid informacija, saobraćanja između familije i kapetana koji je bio na brodu, koji je napuštao tek nakon četrinaest godina plovidbe“ - kaže Palavršić.

„U Lisabonu, poznatom pomorskom centru, gdje su svrčale mnoge svjetske ekspedicije na moru, sa **Vascom de Gammom, Bartolomeom Diazom, Amerigom Vespuccijem**, na najbolji način sam predstavio naše pomorstvo, čak sam pokazao i jedan brodski popis posade s jedrenjaka „**Iliriko**“, u kome su od 14 članova posade bila samo tri nepismena (potpisana krstom), sve ostalo su bili potpisi u rukopisu. Nije bio pismen samo kapetan, nego i kormilar, i kuvar i mali palube, to je za divljenje, a to je 1860. godina“ - ističe Katurić.

On je, upravo zahvaljujući ovim svjetskim uspjesima, 2007. godine postao član Kraljevskog društva u Londonu, čiji je patron **Kraljica Elizabeta**, a prošle godine je postao aktivni član Europske akademije filatelije u Parizu, gdje je dojučerašnji počasni član bio **Juan Antonio Samaranch**, predsjednik MOK-a, a sad je u toj akademiji i **Nicolas Sarkozy**, predsjednik Francuske. „Članstvo u Akademiji vam omogućava

440. obljetnica bitke kod Lepanta

U proteklom razdoblju Muzej je razvijao i široku međunarodnu djelatnost, tako da će delegacija Muzeja 6. listopada ove godine sudjelovati na međunarodnoj centralnoj proslavi na otoku Krku, povodom 440. godišnjice bitke kod Lepanta. Manifestacija se otvara izložbom „Pomorstvo Boke kotorske za vrijeme Venecijanske uprave od 1420. do 1797. godine“ na kojoj će centralno mjesto zauzeti eksponati koji su vezani za Kotor i kotorsku galiju San Trifone, koja je sudjelovala u Lepantskoj bitki 7. 10. 1571. godine.

„Kulturni kod našeg muzeja time će i dalje biti prepoznatljiv kao segment umjetničke vrijednosti, šireći magijsku svjetlost naših i europskih prostora“ - istaknula je Mileva Pejaković-Vujošević, koja je za iduću godinu najavila bogat program proslave povodom velikog jubileja -šest desetljeća postojanja i rada Muzeja.

O bitki kod Lepanta pisano je u Hrvatskom glasniku početkom 2007. godine. Pomorci iz Boke kotorske (Perasta, Kotora, Prčanja i Dobrote) borili su se u sastavu kršćanske Svete lige protiv moćne turske armade i umnogome doprinijeli pobjedi. Kotorska galija San Trifone, kojom je zapovijedao Jeronim Bisanti, potopljena sa 175 članova posade. Također se istaknula i časnija od 12 peraških zastavnika - gonfalonijera, čuvara ratnog stijega sv. Križa - stijeg Svete lige, koji se nalazio na lađi mletačkog dijela flote.

Spomen obilježja na taj događaj postavili su u Nafpaktosu, gradiću na izlazu iz Korintskog kanala prema Patrasu, države sudionice bitke kod Lepanta: Španjolska, Venecija, Hrvatska i grad Regensburg, samo ne i Boka kotorska, odnosno Crna Gora.

Međutim, Hrvatsko građansko društvo je u spomen tim hrabrim pomorcima postavilo spomen-ploču na zgradi Bisanti u starom gradu Kotoru na dan sv. Tripuna 2007. godine.

da izlažete, da pišete studije i članke, ali nikakve preporuke ne mogu da vam pomognu, ukoliko vi zaista nemate svjetske uspjehe, a to je osvajanje zlatnih medalja i da vas tu ljudi prepoznaju” - kaže Katurić. Od stotinu filatelista samo dvatri izlažu, a u današnje vrijeme filatelija se seli prema istoku. Ove godine izložba je bila u New Delhiju, pa je došla Yokohama, a poslije nje dolazi Indonezija, pa Bangkok, a 2013. godine dolazi Melbourne. Sve

svjetske izložbe su bez Europe, primjećuje kolekcionar.

„Privatizacijom pošta u Europi gubi se interes za ulaganje u neku grandioznu izložbu, ali zato Istok to sa zadovoljstvom radi. Izložba u Lujiangu je bila posjećena s preko 700 hiljada ljudi, koliko je veliko interesovanje, koliko god da je svijetom ovladala tehnika, kompjuterizacija, ipak pismo neće nikad nestati. Pisma spajaju ljude i kontinente“ - zaključio je Katurić.

Barani na Hvarskom maratonu

Piše:

Vladimir MARVUČIĆ

U Starom Gradu na otoku Hvaru, 27. kolovoza 2011. godine, održan je 36. međunarodni "Faros" maraton, ujedno i Državno natjecanje Hrvatske u daljinskom plivanju. Ove su godine sudjelovala 33 natjecatelja iz 20-ak zemalja: 21 u muškoj i 12 u ženskoj konkurenciji. "Faros" maraton, koji nosi ime po antičkom nazivu Starog Grada, dug je 16 kilometara i jedan je od najpoznatijih i najcjenjenijih plivačkih maratona diljem svijeta. Plivanje duž prekra-

Plivanje duž prekrasne Starigradske vale, do izlaza na otvoreno more i natrag, istinski je pothvat za prave zaljubljenike ovoga prekrasnog sporta i sukladno starogrčkim utemeljiteljima Farosa, izazov je dostojan izbornoga olimpijskog duha.

sne starigradske vale, do izlaza na otvoreno more i natrag, istinski je pothvat za prave zaljubljenike ovoga prekrasnog sporta i, sukladno starogrčkim utemeljite-

ljima *Farosa*, izazov dostojan izvornoga olimpijskog duha.

Ove godine Crnu Goru su na tradicionalnom "Faros" maratonu predstavljala dvojica sjajnih Barana i to: Nikola Tepavčević, 19-godišnji student arhitekture, član Plivačkog kluba "Maraton" iz Bara i njegov trener gosp. Miodrag Banović, predsjednik PK "Maraton" - Bar, istaknuti sportski djelatnik u Baru, zaslužan, između ostalog, za 30 godina postojanja Međunarodnoga plivačkog maratona u Baru, koji je prije dvije godine, nažalost, iz nerazumnih razloga ukinut. Zajedno sa sportašima iz Bara, u Stari je Grad u svojstvu izaslanika HGDCG-a otputovao i Vladimir Marvučić, potpredsjednik UO-a podružnice Bar. Ljubaznošću gosp. Banovića kao organizatora putovanja, te gosp. Vinka Šoljana iz Organizacijskog odbora "Faros" maratona, inače žive legende hvarskog i hrvatskog sporta, omogućen je boravak

predstavniku HGDCG-a na otoku Hvaru, na čemu im se naša Udruga i Vlado Marvučić osobno na poseban način žele zahvaliti.

Uspješno isplivavši "Faros" maraton, sjajni mladi Baranin Nikola Tepavčević je postao prvi natjecatelj iz Crne Gore u muškoj konkurenciji koji je isplivao ovu zahtjevnu trasu, nakon što su to prethodnih godina uspjele Hercegovljanke Darija Pop i Jelena Dedajić u ženskoj konkurenciji. Također, gosp. Miodrag Banović je od gosp. Šoljana ove godine dobio priznanje - zahvalnicu za dugogodišnji doprinos razvoju daljinskog plivanja u Hrvatskoj i regiji. Inače, u iznimno jakoj konkurenciji, ove su godine nadmočno dominirali njemački plivači. Naime, apsolutni pobjednik bio je fantastični Alexander Studzinski, dok je najbolja natjecateljica bila njegova sunarodnjakinja Angela Maurer. Ipak, pravi junak Maratona

je bio "Starogrojanin" Vjekoslav Tadić, koji se, nakon teške prometne nesreće prije nekoliko godina i gotovo bezizlazne zdravstvene situacije, zavjetovao da će, ukoliko prohoda, isplivati Maraton u svojem rodnom gradu, što je i uspio, na oduševljenje brojnog gledateljstva, kako domaćih, tako i *furešta*.

Tijekom boravka na Hvaru, naš izaslanik Vladimir Marvučić susreo se s gradonačelnicom Starog Grada gđom Đurđicom Plančić, g.Vinkom Šoljanom, počasnim predsjednikom "Faros" maratona, te svojim "starim" prijateljima iz Župnog zbora "Sv. Reparata" iz Starog Grada, kojim ravna gđa Meri Pavičić, a koji su u prosincu prošle godine u našoj organizaciji održali sjajne božićne koncerte u Kotoru i Baru. Tom su prigodom gradonačelnici, g. Šoljanu te članovima Zbora uručeni prigodni pokloni. Gradonačelnica je uzvratila darovima, dok su

članovi Zbora našem izaslaniku priredili nezaboravnu večer uz druženje uz delicije ovog kraja, ali i neizbježnu dalmatinsku *pismu* do kasno u noć.

Na koncu, apeliramo da se u Baru što prije izgradi zatvoreni bazen kako raskošni mladi talenti poput Nikole Tepavčevića ne bi morali putovati u Budvu ili Kotor na treninge, te kako bi konačno i u Baru zaživjelo plivanje, vaterpolo i ostali vodeni sportovi, koji su nekoć na barskom Pristanu bili jako popularni među mladima. Također se apelira i na to da se u Baru, ali i u Boki, Budvi, Ulcinju te ostatku Crne Gore obnove ili osnuju respektabilna lokalna, državna i regionalna natjecanja u plivanju, kojih sada, nažalost, nema, gdje će naša mladež dostizati europske, svjetske i olimpijske norme. Sjajni "Faros" maraton predstavlja najbolji uzor u ostvarenju ovih plemenitih nakana.

U MUZEJU GRADA PERASTA OTVORENA IZLOŽBA DOAJENA CRNOGORSKE LIKOVNE UMJETNOSTI MIHAILA PAVLOVIĆA

Milo Pavlović i Boka

Piše:

Mr. Marija MIHALIČEK

Izložba doajena crnogorske likovne umjetnosti Mihaila-Mila Pavlovića zasigurno je bila pravi izbor organizatora u odabiru kulturnog programa, koji je uvećao svečanost otvaranja nedavno održanoga naučnog skupa o Njegoša u Risnu i Perastu.

Milo Pavlović je, kao stvaralac, ukupnim angažmanom na promicanju kulture, tradicionalnih vrijednosti i duhovnosti crnogorskog prostora, tu čast i zaslužio.

Samostalna izložba slika Mi-
la Pavlovića u Muzeju grada Perasta više je od kulturno-likovnog događaja: zbog njezina povoda, u čast veličine P. P. Njegoša, što je pokazala da se Perast i njegova baština afirmiraju i na ovaj način, kada se u njegovu starome baroknom okrilju pokazuju suvremene istinske umjetničke

Nad arhitekturom starih gradova, crkava koje izranjaju iz mora, živoga crnogorskog kamena, nadvija se nebesko prostranstvo, koje kao beskrajna aura isijava iz njih svjetlošću i tminama, dramom stvarajući magične prizore, pred kojima se osjećamo sićušni, ali ispunjeni emocijom uzvišenosti zbog umijeća autora da poznate motive oplemeni energijom i neponovljivom duhovnom snagom.

vrijednosti.

Ovaj događaj je osobita značaja zbog gesta autora da izložbu posveti spomenu na don Niku Lukovića, čovjeka koji se pamti po duhovnosti, dobrotvornosti za zavičajnu Boku i njezino kulturno naslijeđe, velikog štovatelja Njegoša i Crne Gore.

Susreti Mihaila-Mila Pavlo-

vića s Bokom i njezinom kulturnom baštinom započinju u davnim školskim danima u kulturnoj hercegnovskoj Umjetničkoj školi, kada spoznaje ljepotu jednog od najvrednijih spomenika – risanske rimske mozaike i restauraciju kojom su rukovodili njegovi profesori. Hipnos je donio prve radosti kada se traganje za kockicama mozaika pretvaralo u njegovo ponovno rođenje. Tim prvim doživljajima umjetničkog prostora, slijedili su oduševljenje za barok, Koko-lju..., a potonji su bili inspirativni poticaji Boke i njezina magičnog ambijenta, kojima se vraćao tragajući na svom umjetničkom putu.

Boku pamti i po prijateljskim susretima s ljudima, među kojima posebno mjesto imaju čuvari prošlosti i uspomene Boke, don Niko Luković i dr. Miloš Milošević. Neizbježno je ovo prisjećanje kako bi se istaknulo umjetnikovo zadovoljstvo što baš ovdje, u sr-

Pavlović sa gradonačelnicom Kotora Čatović i gradonačelnikom Cetinja Bogdanovićem

cu Boke, u Perastu, priređuje svoju 52. samostalnu izložbu.

Originalne umjetničke vizije Crne Gore i Boke, prepoznatljive po dosljednosti i vrijednosnoj konstanti, već pola stoljeća, ovaj umjetnik kroz neponovljivu ljepotu akvarela, koji su uz nekoliko radova izvedenih u gvašu, kombiniranoj tehnici i ulju prikazani na ovoj izložbi.

Iako je postavka u galerijskom prostoru Muzeju grada Perasta reducirana zbog veličine prostora i realizirana je s manjim brojem radova, to nije umanjilo ekskluzivnost ponovnog susreta s opusom Milo Pavlovića, na koji je trebalo čekati čitavo desetljeće. Zabilježeno je, naime, da je u Kotoru, imao samo jednu samostalnu izložbu, i to 1991.

Izložbom u Perastu obuhvaćen je davni autoportret u ulju iz 1952., kombinacijom pastela i akvarela plamenih kolorističkih eksplozija Hvarskih zatona iz 1980. do najnovijih radova nastalih unazad nekoliko godina i to u akvarelu - tehnici u kojoj je majstorstvo, prozračnost, fluidnost, imaginarna svjetlost, poetičnost, Milo Pavlović doveo još mnogo ranije do potpune perfekcije.

Autor donosi novi doživljaj crnogorskog podneblja, kamena i mora i zajedničkoga nebeskog prostranstva... Ekspresivnost gromade Lovćenskoga jezerskog vrha i smiraja neba nad Biljardom, starost Ulcinjske dijagonale utonule u južne vjetrove Otranta, srebrnih budvanskih svitanja, Boke s kovitlavih pijavica nad Mamulom, Gospinih svetišta Škrpjela i Gospe od Milosti u zaljevskom ogledalu Boke.

Ime Milo Pavlović desetljećima je sinonim za majstorstvo i najveće domete akvarela. Iz ove zahtjevne likovne tehnike s lakoćom izvlači sve što ovu tehniku čini posebnom, ali i

uspijeva na neuobičajenim formatima postići sugestivne izražajne mogućnosti forme, kolorističkih odnosa i svjetlosti u slikama fantastičnog i mističnog. Pavlović ruši predrasude o akvarelu kao mediju primjerenom trenutnom bilježenju skica i slici kao podsjetniku, djelujući snagom i ostavljajući utisak monumentalnosti.

Izložba vrsnog stvaraoca i doajena crnogorskog slikarstva u Muzeju grada Perasta pružila je zadovoljstvo sudionicima skupa i brojnoj publici na otvaranju izložbe, a tijekom rujna će podariti istinski doživljaj ljubiteljima njegova slikarstva u Boki, ali i posjetiteljima sa svih svjetskih destinacija, koji pohode Perast.

Piše:

Tripo SCHUBERT

2. 9. 2011. Sastanak Uređivačkog odbora Glasnika

Članovi Uređivačkog odbora obavili su analizu Glasnika br. 75/76 i dogovorili okvir tema za sljedeći broj, koji bi trebao izići iz tiska do 17. listopada. Do kraja godine planira se još jedan broj, ukoliko financijske mogućnosti dozvole. Predloženo je Upravnom odboru Društva povećanje cijene Glasnika od Nove godine na 2,00 eura, kao i usklađivanje pretplata.

4. 9. 2011. Veleposlanik Austrije u posjeti Društvu

Veleposlanik Austrije u Crnoj Gori, Martin Pammer, posjetio je Hrvatsko građansko društvo Crne Gore. Njega su u prostorijama Društva u Kotoru primili predsjednik Mirko Viče-

vić, tajnik Danijela Vulović i član UO-a Tripo Schubert. Povod ovog posjeta jest interes veleposlanika Pammera za rad našeg Društva, osobito za bogatu nakladničku djelatnost.

Vičević i Schubert upoznali su veleposlanika Pammera s realiziranim projektima u proteklom desetljeću te ga informirali o budućim planovima i projektima Društva.

Također se govorilo i o mogućnostima predstavljanja bogate bokeljske kulture u Austriji, kao i austrijske u Crnoj Gori.

Zahvaljujući na srdačnom prijemu, veleposlanik Pammer čestitao je na postignutim re-

zultatima i izrazio nadu da će tako biti i u budućnosti. Veleposlanik Pammer također je čestitao i g. Schubertu na nedavnom odlikovanju koje mu je dodijelio predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović.

Predsjednik Vičević poklonio je veleposlaniku Pammeru nekoliko najznačajnijih publikacija iz bogate nakladničke djelatnosti Društva.

6. 9. 2011. Prijem kod generalnog konzula Republike Hrvatske

Božo Vodopija, generalni Konzul Republike Hrvatske u Crnoj Gori, službeno je primio no-

voizabrano rukovodstvo Društva, Mirka Vičevića - predsjednika i Danijelu Vulović - tajnicu.

Bilo je razgovora o dosadašnjem radu, o aktualnim događanjima, o aktivnostima do kraja godine, kao i o odnosima unutar hrvatskog korpusa u Crnoj Gori. Kao ključno pitanje, naglašena je teška financijska situacija, osobito za sudbinu Hrvatskog glasnika, kao i neriješeno dugoročno pitanje prostora za rad Društva.

19. 9. 2011. Posjeta dr. Josipa Gjurovića

Za vrijeme boravka u svojem rodnom mjestu Prčanj, dr. Josip Gjurović, predsjednik Bratovštine Bokeljske mornarice 809 - Zagreb, posjetio je HGDCG. U razgovoru s Danijelom

Vulović i Tripom Schubertom, rekapitulirana je dosadašnja dugogodišnja plodna suradnja i dogovoreni novi zajednički projekti. S obzirom na to da se Bratovština preselila u nove prostorije, Danijela Vulović je Gjuroviću uručila komplet Hrvatskog glasnika.

20. 9. 2011. Posjeta dr. sc. Lovorke Čoralić

Dr. sc. Lovorka Čoralić, znanstvena suradnica Hrvatskog instituta za povijest, posjetila je Kotor i Bar. U Kotoru je razgovarala s Darijom

Musićem, Tripom Schubertom i Danijelom Vulović o daljnjoj suradnji na temama za Hrvatski glasnik.

Posjetom Baru susrela se s čelnicima podružnice HGD CG-a, Vladom Marvučićem i Dragom Marstjepovićem.

22. 9. 2011. Sastanak čelnika hrvatskih institucija u Konzulatu

Na poziv generalnog konzula Republike Hrvatske u Kotoru, gospodina Bože Vodopije, održan je radni sastanak na koji su pozvani: predsjednik HNV-a – gospodin Miroslav Franović, predsjednica HGI-a – gospođa Marija Vučinović, predsjednik HKZ-a Dux Croatorum

- gospodin Zvonimir Deković, kao i novoizabrani predsjednik Hrvatskog građanskog društva iz Kotora - gospodin Mirko Vičević.

Otvarajući sastanak, generalni je konzul istaknuo uspjeh koji je hrvatska zajednica postigla u zadnjem desetljeću s naglaskom da su ti rezultati značajni kako na političkom tako i na kulturnom polju. Naglasio je značaj koji je HGI postigla ugrađivši se u pravne temelje Crne Gore, jer smo u Ustavu ravnopravna nacionalna zajednica sa svima ostalima. Usvajanjem Izbornog zakona, hrvatskoj su zajednici dati povoljniji uvjeti za dobivanje jednoga poslaničkog mandata u Parlamentu Crne Gore. Također, hrvatski je jezik prvi put kao ravnopravni nastavni jezik ušao u školske programe.

Naglašeno je da su svi ovi uspjesi postignuti usprkos nejedinstvu unutar hrvatske zajednice, te da bi ovaj sastanak trebao biti prekretnica u budućem radu.

Čestitajući na izboru novoizabranom predsjedniku Vičeviću, gospođa Vučinović je istaknula da je HGI apsolutno spremna dati puni doprinos jedinstvu, počevši od afirmacije kroz

Hrvatski glasnik, ali isto tako i odnosom HGI-a prema HGD-u.

Gospodin Franović, ispred HNV-a, obećao je podržati projekte HGD-a kroz HNV u financiranju putem Fonda za manjine.

Gospodin Deković je izrazio potrebu za jedinstvenim nastupom i dogovorom pri prezentiranju projekata značajnih za hrvatsku zajednicu.

Zahvaljujući na čestitkama, gospodin Vičević je prihvatio sugestije prethodnih govornika i izrazio osobnu spremnost za zajednički rad u korist hrvatske zajednice.

22. 9. 2011. II. sjednica Upravnog odbora

Druga sjednica Upravnog odbora HGDCG-a održana je u proširenom sastavu na osnovi ranije odluke da sastancima prisustvuju i predstavnici podružnica, kako bi bili u tijeku aktualne problematike u Društvu. Iz podružnice Herceg Novi, sjednici je prisustvovala Sanja Crnić - tajnica, iz Bara Božo Šaltić - član UO-a, iz Tivta Ljerka Sindik - predsjednica te iz Kotora Ilko Marović - predsjednik. Predstavnik Iz Podgorice nije bio prisutan.

Razmatrana je financijska problematika, pregled obveza i mogući priljevi na osnovi kandidiranih projekata i od novih natječaja koji se očekuju krajem mjeseca i u listopadu. Također su dogovorene aktivnosti do kraja godine, posjet djece iz Dubrovačko-neretvanske župa-

nije Crnoj Gori, posjet škole mandoline Splitu, organiziranje večeri vokalno-instrumentalnih sastava iz Hrvatske i Boke, kao i organiziranje božićnih koncerata, izložbi, promocija knjiga.

22. 9. 2011. Priznanje dr. Iliću

Za dugogodišnji rada u HGDCG-u, kao i za šestogodišnje rukovođenje Društvom, predsjednik Vičević je dr. Iliću uručio priznanje -

zlatni privjesak s grbom Društva.

„Odlaskom s funkcije Društva, ne znači da napuštam i Društvo. Naprotiv, bit ću i dalje na raspolaganju u granicama mogućnosti, znanja i raspoloživog vremena. Za Društvo me vežu lijepe uspomene i zadovoljstvo je bilo raditi s Vama.“ - između ostalog je naglasio dr. Ilić, zahvaljujući se na priznanju.

U HERCEG NOVOM PROMOVIRANA KNJIGA SV. LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA, AUTORA LAZARA SEFEROVIĆA I MATEJA PAŠETE

Svetac ekumenizma

Piše:
Sanja CRNIĆ

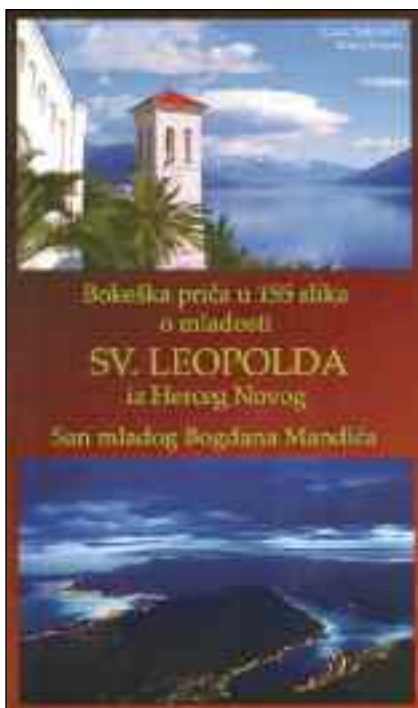
Povodom 145 godina od rođenja sveca Leopolda Bogdana Mandića, promovirana je publikacija *Bokeška priča u 155 slika o mladosti Sv. Leopolda iz Herceg Novog – San mladog Bogdana Mandića*, autora Lazara Seferovića i Mateja Pašete.

Publikaciju su predstavili don Anton Belan, generalni vikar Kotorske biskupije, književnik Vujica Ognjenović, novinar Minja Bojanić i nakladnik Goran Čolović.

Pored obilja informacija o životu ovog sveca, pomorskoj tradiciji njegove obitelji u Herceg Novom, događajima koji su utjecali na njegov životni put, o njegovu odlasku u Italiju, životu u Padovi, Rimu, njegovim boravcima u Herceg Novome 1905. i 1927. godine, autori su ovu knjigu upotpunili i drugim pričama povijesti o Herceg Novom i Boki kotorskoj sredinom 19. stoljeća, o ambijentu grada Herceg Novog i okoline iz mladosti sv. Leopolda, o bokeškome višestoljetnom ekumenizmu. Publikacija obiluje kvalitetnim i rijetkim fotografijama kuće u kojoj je ovaj svetac rođen, o njegovim roditeljima, braći i sestrama s kojima je Bogdan Mandić rastao, fotografijama bogomolja u kojima je ovaj božji čovjek počinjao svoj put prema uzvišenoj svetosti.

Publikacija *Bokeška priča u 155 slika o mladosti Sv. Leopolda iz Herceg Novog – San mladog Bogdana Mandića* bit

Svetac koji je cijeli svoj život posvetio pomirenju među ljudima, narodima i vjerama i bio svima učitelj o suživotu i ljubavi bez obzira na vjeru i narodnost.

će objavljena u Hrvatskoj, a publikacija će biti prevedena na talijanski i engleski jezik.

Leopold Bogdan Mandić proglašen je svetim 16. listopada 1983. godine, a Ivan Pavao II. ga je opisao kao svećenika koji je imao tako snažan ekumenski duh da se kao žrtva prikazao Bogu, za uspostavu jedinstva među ljudima i vjernicima različitih konfesija.

Don Anton Belan je, govoreći o ovom izdanju, kazao: „Dometi suvremene psihologije danas sve više ističu pejzaž

krajolik i ljepotu prirode kao bitnu komponentu u oblikovanju ljudske prirode i duše. Stoga nije čudo da je podneblje Boke dalo Crkvi i čovječanstvu razmjerno tako veliki broj ljudi koje je Crkva prepoznala kao blaženike i svece! Osim svetog Leopolda, tu su još: sveti mučenici Petar, Lovrijenac i Andrija iz starokršćanskih vremena, Blaženi Marin -mučenik franjevac iz Kotora, živio u XIII. st., drugi Blaženi Marin, također franjevac iz Kotora, ali iz XV. st., Blaženi Adam iz Kotora – XIII. st., Blaženi Gracija iz Mula – XVI. stoljeće, Blažena Ozana Kotorska – XVI. stoljeće, Ana Marija Marović - Dobročanka, čije se proglašenje blaženom uskoro očekuje – XIX. stoljeće.

I Pravoslavna crkva u Boki ima svoje svece poput Svetog Jevstatija Prevlačkog.

Svetost je univerzalna kategorija, ona nije pridržana i nije privilegija samo onih koje je crkva službeno proglasila svetima. U Svetom Pismu čitamo: *Budite sveti kao što je svet Otac vaš koji je na nebesima.* To je izrečeno u imperativnoj formi. Budite! Svaki onaj koji je kršten, pozvan je, dakle, da bude svet. To je ona vizija, onaj veliki broj, ono nepregledno mnoštvo u bijelo obučenih

Don Anton Belan

iz Ivanove apokalipse. Tu smo da predstavimo javnosti svetački lik ovog podneblja koji je svoje prve korake učinio u ovom gradu, lik je to Svetog Leopolda Bogdana Mandića. I letimičan pogled u sadržaj ove publikacije, koju su nam podarili prof. Lazar Seferović i Matej Pašeta, govori nam da ovo nije klasično hagiografsko djelo. No, ovo nije ni klasičan turistički vodič. Ovo je jedno i drugo. Ovo je hagiografsko-turistička publikacija. Ja sam je kao takvu prepoznao dok je još bila u rukopisu i to je jedna novost u suvremenoj publicistici. Ovaj uradak kao da je pisan pod utjecajem suvremene psihologije te Svetog Leopolda Bogdana Mandića smješta u njegov *Sitz im leben*-životni prostor, koji ga je oblikovao u njegovim prvim koracima i ranoj mladosti.

Čitajući ovo djelo, autori nas uz brojne fotografije na lagani i vizualan način upoznaju, ne

samo s poviješću jedne duše, nego i s poviješću jednog grada i jedne regije, te s mentalitetom ljudi i ljepotom prirode. Tako upoznajemo sredinu u kojoj je stasao svetački lik Svetog Leopolda Bogdana Mandića. Tu se on susreo s ljudima koji su bili iste vjere a različitog obreda, tu se u njemu začela misao da svoj život posveti radu, djelovanju i nadasve molitvi za sjedinjenje kršćana. To je bilo mnogo ranije negoli je Drugi vatikanski koncil takav stav i želju Crkve, koja počiva na Kristovim riječima *Ut unum sint* (da budu jedno) formulirao i promulgirao u dekret o ekumenizmu.

Čitajući stranice ove publikacije, zapažamo da je ona protkana još jednom velikom istinom, a to je da sveci pripadaju svima, da svetost ne poznaje granice, ni klasne, ni rase, ni nacionalne. Opasne su te podjele u domeni duha i duše, premda se ponekad name-

ću i kao neizbježne. Bilo je tako i kod beatifikacije Leopolda Bogdana Mandića 1976. godine. Svatko ga je tada želio za sebe - kapucini, kao red kojem je pripadao; Padova - grad u kojem je živio i umro; Splitska nadbiskupija - odakle su njegovi pređi došli u Boku iz sela Zakućac pokraj Omiša; Bosna - odakle su došli u Zakućac; Hrvatska nacija - kojoj je pripadao po rođenju. Boka je nekako ostala po strani, ne zato što je htjela, već zato što se nije nametala. I onda na jednoj velikoj domovinskoj proslavi u zagrebačkoj katedrali, 11. 5. 1976. godine, bilo ponuđeno tadašnjemu apostolskom administratoru kotorske biskupije, msgr. Graciji Ivanoviću, da u zagrebačkoj katedrali održi propovijed. Bila je to antologijska propovijed. Iz te bih propovijedi izvukao sljedeće: „A sada je na redu riječ Kotora. Ali ja nemam riječi, i ništa neću reći. Ljubav ima riječ!

Ljubav prema komu? Prema Boki! U kojem smislu? Pa zar da ona bude zapreka onom što je potrebno za misiju o. Leopolda? Osjećam kako me uznemiruje ponos, i mene i sve Bokelje, da ovom prigodom iznesem povijest Boke, da kažem koliko je ovom beatifikacijom Boka nadmašila i upravo okrunila sebe. Ali ja taj ponos hoću i moram svladati. Ponos je otac oholosti, a oholost je dala i sotonu, i pakao, i prvi grijeh i prvog grešnika. Ne, ništa neću govoriti, nego ćemo tu ljubav žrtvovati, I TO JE RIJEČ KOTORA NA OVOJ PROSLAVI. O. Leopold Bogdan treba da izvrši svoju životnu misiju. On ne smije osjetiti kako smo mi podigli jednu pregradu. Takve su pregrade paralizirale neke svece u njihovoj misiji. Ljudi su odjednom osjetili kako je ta svečeva misija ograničena samo na jedan krug, na jedan dio, jednu skupinu, jedan narod, a ona je

uvijek za sve ljude, jer su svi djeca jednog Oca nebeskog.

Ne, ni o. Leopold Bogdan ne pripada samo Kotoru. On pripada svima nama, svim biskupijama; pripada čitavoj domovini; pripada svim narodima, svim crkvama, svim vjeverama i ideologijama. Ne smije se isticati Kotor, jer je to već jedna pregrada. Nećemo tu pregradu stavljati. O. Leopold Bogdan treba da izvrši svoju veliku misiju. Milost koju nam je dao Gospodin, mi moramo shvatiti kao obvezu. Sve su milosti obveze. Mi ćemo tu obvezu shvatiti potpuno. Nećemo isticati da on Kotoru više pripada. On je žrtvovao tu ljubav prema Boki, i mi ćemo je žrtvovati. Živio je s tom ljubavlju u tuđini. I nikakva tuđina to nije bila. Evanđelje uopće ne poznaje takve riječi. Snagom one žrtvovane ljubavi on je ljubio čovjeka, pa bio on 'ko bio. Pitajte samo kakvu je ljubav imao prema narodu u

kojemu je živio, a kojemu nije pripadao. To je ta misija sveta: ni Kotoru, ni domovini; ni narodu, nego svim ljudima.“

Osjećam da poslije ovoga don Anton Belan nema više što reći, no prije negoli završim, zahvaljujem se autorima u svoje i u ime Kotorske biskupije na ovome njihovom prilogu hagiografiji Leopolda Bogdana Mandića. Osobito cijenimo što je ona nastala u Herceg Novom i što je jedan od autora pravoslavac.

Grob svetog Leopolda u Padovi posjeti gotovo isti broj hodočasnika, a to je nekoliko milijuna godišnje, kao i grob svetog Antuna Padovanskog. Tamo se hodočasnici upoznaju s mjestom njegova rođenja. Na pročelju crkve je mozaik s prikazom grada Herceg Novog. To je doprinos sveca svom rodnom gradu, a što je grad Herceg Novi učinio za svog sveca?

KOTORSKE BOTUNADE

Divlja ljepotica

Piše:
Vlasta Mandić

Ma, de ovo ima? Rano ljetnje jutro, sedam ura je. Šuma šumi, a more muči- kalma bonaca! Šuma, perfin, kao da sam u džunglu. Ispreplela se stabla od borova, čempresa, maslina, lovorike, maginja- debela ladovina. Zemlja se ne vidi, samo debeli tepih suhih listova, borovih iglica, kao prostirka dobrodošlice. Nikakav zvuk- tišina se čuje. Od kada nisam čula tišinu? Pitaj Boga, možda ni on više ne zna. Prostrla sam dugački kušin na plavo bijele rige, prebacila veliki šugaman preko njega, a bome, donijela sam i kušin za pod glavu. Tu je i kostim od banja, kapelin, krema za mazanje, tranzistor, knjiga i mali frizider.

Sergej mi je rekao da nikako ne zaboravim malo šnicela, koju kobasicu i barem pet boca piva. Pitate se ko je Segej? Baš ste kuriozni! Neću vam sad reć. Ustvari puno sam se

fotala, iznervala, čim sam pomakla fjakavo, staro bokeško kulo i iz čiste kurioštine, za provjerit stvar, došla u ovi zemaljski raj, na prag od kuće. Ne mogu da kvarim ovu poetičnu, rano jutarnju idilu. In soma dela soma, tek smo na početku. Taman da legnem na kušin i da počnem da uživam ... a odjednom kao reflektorom obznani se dan. Probudilo se sunce i promolilo svoje prve zrake kroz krošnje stabala i para kao da će se pojaviti šumske vile. Malo sam pretjerala, ko danas misli ili sjeća se vila. To može samo moja generacija „ bliža kraju, nego početku“. Dunkve, nema vila, ali tek sada je sve u pravoj prirodnoj ljepoti, samo treba imat oko za vidjet stvar. Tu me Bog obdario i baš mu zafaljavam na tome. Vidim što drugi i ne vide, pa im ništa i ne smete, ali zato i ne znaju guštat. A, bome, više je stvari za snervat se. Pun ih je bajuo. Ne mogu, a da vam ne rečem, ali ,za gospu blaženu, morali ste to i vi znat i vidjet.

Skoro pa mjesec dana sa vrha Vrmca je kuljao crni, najcrnji dim. Zapalila se naša ekološka, kulturna, građanska, prosperitetna etc.. prošlost. Gori dota koju nam je ostavila naša slavna industrija. Svako furbast, oču reć lukav i pametan, bi svoja merda, barem pokrio kamenom, onako da niko ne vidi. Pa, majku ti vlašku, to i jedna mačka od kanižele zna da učini, oli neće čovjek. A, ne! Nama niko ništa ne može učinjat, što možemo učinjat sami

sebi. Svaki lijepi, sunčani, ljetni dan, od Boga dat, pocrnio, od naše sramote- dišemo mišturu otrova od guma, željeza, deterdženata, medicinskog otpada i ko zna što još. Lijeni oblaci dima, nema ko da ih digne u vis, spuštaju se niz Vrmac i vijore od dječjeg vrtića do bolnice i, dalje, uvlače se u svaku bokokotorsku bužu. Ke profjumo!?!

A, ja guštam, punim plućima dišem šumsko-morski vazduh. Reklo bi se da sam blizu mora. Širim nozdrve i kao gosparski pas njuškam, osjećam so u vazduhu. Na dva koraka ,pred očima mi puca pogled na more.,. Spetakuo! Izvajane stijene od morske siline u svim formama- prostrani platoi u nivoima, škrape , male špilje, kamene skulpture, mali bazenčići sa morem ili presušeni puni soli. Jutarnja, lijena, kalma bonac na moru. Tek malo talasanje stvara morsku pjenu, koja u ujednačenom ritmu miluje obalu. Na platoima, zasjenjenim nadvitim stijenama, kao da su baldahini, leži po koji ljubavni par. Neki se već kupaju. Sve u svemu malo svijeta. Gledam oču li vidjet kakvu poznatu facu. Ništa! Sve stranijeri. Odjednom, buć! Skočim u more. Ko to može izdržat. Plivam leđno, kraul, prsno, ronim, mlatim rukama i nogama, izvijam se, pravim salto mortale – uzdišem. Kristalno čisto, slano, providno more. Velika dubina, a dno jasno, kao na dlanu se vidi sva bujna morska hortikultura, a ribe čine promenadu. Vidim, ono malo

turista se uskomešalo, okreću se prema meni i ko zna što brontulaju. O, kad se sjetim one riječice na Šuranj. Puna kanalizacije i teče li teče, pravo u more. Ko da se neprijatelji kupaju u more, a ne fetivi škaljarini i ostali. Ma neću brontulavat nego guštat ove naše Maldive. O, o, gledaj ti! Na vrh stijena vidim jednoga ludana maše rukama i viče: Ninočka, Ninočka! Ja sam prijahal!

Dragi moji, ta Ninočka sam vam ja. Kada sam se upoznala sa Sergejom odmah mi je reko da param kao njegova ljubav iz mladosti, koja se zvala Ninočka. Nema druge postala sam Ninočka. A kako stvari stoje do kraja ću i ostat Ninočka, perke Sergej ima kuću sa 5 apartmana i ne misli se vraćat u hladnu Rusiju. Cijelu Crnu Goru od mora do brda je prebižigao, zna svaki kantun, svaku livadu, rijeku, jezero. I reko mi je da smo takva upis od ljepote, altroke-divlja ljepotica. Sad ćete čuti o kojoj se faćendi tu radi. Samo slušajte, koji je to pametan Rus.

Sergej: Ninočka, priđite, nje možno sve sam zgotovit. Imam toliko turista.

Ninočka: Da ponovim to sam vam ja, šinjora Trfona sa Parila, da mi se ne zabunite/A, karo mio, a što si toliku curmu doveo?

SERGEJ: Prijehali, svi žela-jet u Černa Gora, ta krasotica, to naša sestra.

Ninočka: Nije ti to sestra, 'bem ti miša kokota, to ti je matuška muzara. Ajde, movi se, uzmi capun pa razgrni te bubulje i naloži vatru. Imaš li garbuna? Nemaš! A, kako ćeš bez garbuna, jadan ne bio.

SERGEJ: Bez garbun!? Ja po maljenko zbirat dervo i to budet dostatno.

Ninočka: Neka ti bude ovi put.

Ivo: Šinjora, ne može se ložit otvorena vatra, zabranjeno je. Požari su na sve strane, izgore nam sva šuma.

Ninočka: Što me danas snašlo od ovoga Sergeja. Đavo da ga ne ponese, simpatičan mi je pa mu oču pomoć. Šjor, ima neke svoje rođake olitiga turisti pa im oće učinjet pjaćer od gradela, a da to bude na pjenu od mora.

Ivo: A, je li to neka agencija?

Ninočka: Ma, ke, agencija, to vam je domaća ruska radionost na našem terenu.

Ivo: Nisam vas, nijanci, ništa razumio.

Ninočka: Evo sve ću vam lijepo do u tanke špijemat: Ovi moj Sergej, fini i radišan čovjek prije 6-7 godina kupio je staru kuću u Kavač. Lijepo je rinovao od fudamenata pa do kotala I unutra je đustao 5 apartmana. Prvo mu je dolazila svojta. Sada mu dolazi svojta od svojte, pa prijatelji od prijatelja i tako od maja do kraja setembra. Sezona mu traje 5 mjeseci. Za akužat dobre pare čini razne monade tj. programe. Vodi ih na planine, kupa ih u jezera, rijeke. Kada ih dobro oladi spušta ih na more da se ugriju.

Ivo: Sigurno ih vodi na Jaz. Tamo imam donda koji drži restoran, pa mi ga preporučite Sergeju.

Ninočka: Šjor Ivo, nije vam on za kolektivni turizam. On vam ih vodi na neotkrivena mjesta sa netaknutom, divljom belecom. Eto, zato ih je i doveo ovamo i prijelo im se šnicela i ribe sa gradele.

Ivo: Ovaj put ću mu kod mene, na teracu, pripravit gradele. Greota, da nam što ne zamjere i poču nazad praznoga trbuha.

Ninočka: Znala sam ja da ćete to učinjet. Takvi smo mi pod kožu - đentili, učinjeni, mekušasti - jednom riječju kulturni, moj šjor Ivo. Baš vam fala. Srgej, nosi drva kod šjor Iva tamo ćeš spremi spizu.

Ivo: Skužajte šinjora, ma ste me sa ovom pričom malo takli, pa sam počeo pensat.

Ninočka: Što, što? A đe sam vas to takla?!

Ivo: Onomad, ste rekli da je ova naša država divlja beleca.

Ninočka: Ja jesam to rekla, a znate od koga sam to čula? Na televiziji sam čula. Oli vi ne gledate televiziju?

Ivo: Nekad gledam, nekad ne gledam. Dokle okopam lozu, izvadim luk i krtolu, izkaštrim masline, nahranim živo ode mi dan i noć. Krepan od rabote ne gledam ni ženu, a kamoli televiziju.

Ninočka: E, tu griješite. Sergej gleda televiziju i sve je to tamo čuo. Ne mora ni gledat našu televiziju. Ima on da sluša ruski radio, čita ruske novine i to sve u sred Kavča. Ne mora se pomaknut s mjesta. Sve mu je prineseno na tavulin. Dokle mi shvatimo što to znači divlja ljepotica on će završiti posao.

Ivo: Kako završiti?!

Ninočka: Napunit će se solada kao vapor. Nego, šjor Ivo movi te se malo. Imate staru kamenu kuću- ka palatina- na dva pjana, veliku taracu pod odrinom, počuo, struju...

Ivo: Imam sve šinjora. Prodao sam neku zemlju pa sam staru kuću svu rinovao, perfin imam 5 kamara i tri velika kupatila, kužinu i sve drugo. Od ostatka para sam đeci kupio po auto, stan, a što je preteklo stavio na banku.

Ninočka: Sigurno su vam đeca po cijeli dan u kafic ili se motaju kolima? Baš ste ih usrećili. Što će vam se đedovi obrćat na ćimiterio.

Ivo: Parate mi pametna žena, šinjora!

Ninočka: Nego što nego pametna. Ugledajte se na Sergeja pa se pripremite za dogođine. U, uh, što vonja riba. Idem pristaviti i one moje šnicle na gradele. Kada se pobumbi 2-3 litre vina biće Kaljinka, Kaljinka maja. Šjor Ivo donesite malo vašega luštičkog pršuta i sira pa da se udružimo u veselju i biznisu. Valja stalno bit u motu, olitiga u komunikacionu moj šjor Ivo! Movite se, za gospu blaženu!

HRVATI BOKE U POSJETU JASTREBARSKOM
OD 09. DO 11. RUJNA 2011. GODINE

Vinske svečanosti

Ovaj je susret bio još jedan korak učvršćivanja prijateljskih spona grada Jastrebarskog i Hrvata Boke Kotorske

Piše:

Marina BASTAŠIĆ

U Jastrebarskom su se u razdoblju od 8.9.2011. – 11.9.2011. održavale Jaskanske vinske svečanosti, koje se, tradicionalno, u ovome gradu održavaju svake godine.

Riječ je o rujanskoj vinskoj fešti koja svake jeseni promovira vina i vinare jaskanskog kraja.

Međutim, osim vina i odlične gastronomske ponude, Jaskanske vinske svečanosti svake godine upriličuju i bogat kulturno-umjetnički program.

Ove su godine u tome kulturno-umjetničkom programu sudjelovali i Hrvati Boke Kotorske.

U organizaciji Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore, na čelu s predsjednikom, g. Miroslavom Franovićem, Jastrebarsko su posjetili: Ljerka Dragičević - zastupnica HGI-a u crnogorskom parlamentu, Marija Vučinović - predsjednica HGI-a, Zvonimir Deković – predsjednik Hrvatske krovne zajednice, Nikola Čučić – profesor glazbe, Vladimir Medović, Kulturno-umjetničko društvo „Boka“, klapa „Acruvium“.

Prilikom samog dolaska u Jastrebarsko, goste iz Boke je dočekaao Zvonimir Novosel, dogradonačelnik Jastrebarskog. U petak, 9. rujna 2011., u Glazbenoj školi Jastrebarsko izveden je cjeloviti program predstavljanja hrvatske kulturne baštine Boke kotorske. U ime grada Jastrebarskog, goste je pozdravila i obratila im se Iva Antić, pročelnica Ureda za društvene djelatnosti grada Jastrebarskog, nakon čega se prigodnim govorom obratio i Miroslav Franović, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore. Program je započet predstavljanjem Hrvatske dopunske škole, nastava koje se odvija u Tivtu i Kotoru. Školu vodi profesorica Marina Bastašić, a predstavljala ju je Domenika Krasan, učenica koja je u svibnju 2011. u literarnom natječaju „Zlatna ribica“, u konkurenciji od 682 rada, u svojoj dobnoj skupini osvojila prvo mjesto pjesmom „Mi dijelimo isto nebo“. Jaskanskoj se publici predstavio i Adrijan Vuksanović, mladi pjesnik iz Donje Lastve. Za glazbeni dio večeri bili su zaduženi Kulturno-umjetničko društvo „Boka“, koje se predstavilo izvedbama Dobrotskog i Škaljarskog kola, klapa „Acruvium“, koja je izve-

la narodne pjesme Hrvata iz Prčanja, a dvije izvedbe flaute i klavira izvele su Andrea Petrović i Andrea Orlando. U glazbenoj pratnji folkloru bio je Đorđe Begu na starome glazbalu – **lijerici**, što je dalo posebni ugođaj izvedbi folkloru. U sklopu ovog programa, publici je bio predstavljen i život i djelo jednog od najvećih hrvatskih pjesnika u egzilu – Viktora Vide.

Svome rodnom gradu prvi se put pjesmama predstavila i Marina Bastašić, koja je za ovu prigodu pripremila i svoju prvu izložbu fotografija s temom Boke. Program je vodila Dolores Fabijan. Nakon programa, za izvođače i posjetitelje upriličen je

simboličan domjenak.

Subota je bila rezervirana za posjet glavnom gradu Republike Hrvatske. Poslije podne, pod jaskanskim šatorom, uz folklorna društva grada Jastrebarskog te goste iz Slovenije, široj su se javnosti svojim kulturno-umjetničkim programom predstavili i Hrvati Boke, te dobili zavidan aplauz na kraju svog nastupa. Ovo druženje u Jastrebarskom (koje je bilo svojevrsan uzvratni posjet s obzirom da je Boku krajem svibnja 2010. godine posjetilo Gradsko kazalište Jastrebarsko) bližilo se kraju. Posljednjeg dana posjeta, u nedjelju, gostima se pridružio ponovo dogradonačelnik Novosel, pri čemu su razmijenjeni prigodni darovi.

Ovaj je susret bio još jedan korak učvršćivanja prijateljskih spona grada Jastrebarskog i Hrvata Boke, te se nadam da će ovakvih predivnih susreta biti još.

U HRVATSKOM GRAĐANSKOM DRUŠTVU
PUNA PAŽNJA SE POSVEĆUJE RADU S MLADIMA

Škola mandoline

Piše:
Poly GJURGJEVIĆ

Projekt „Mandolinski orkestar“ provodi se već više godina, želeći nastaviti tradiciju muziciranja na mandolini, započetoj u Kotoru u 19. stoljeću. Mandolina je autohtono mediteransko glazbalo koje je potisnuto od strane gitare i tambure, koje su prodrle u naše krajeve s Istoka.

Ideja o formiranju mandolinskog sastava potekla je prigodom jedne naše posjete Splitu 2003. godine i susreta s gospodinom Radovanom Kečkemetom i profesorom Lukasom, rukovodećim ljudima u društvu „Sanctus Dominio“, najboljemu mandolinskom sastavu u Hrvatskoj.

Prema njihovim prijedlozima, nabavili smo neophodne instrumente i počeli s okupljanjem zainteresiranih, tako da se počelo vježbati pod

Mandolina je autohtoni mediteranski instrument kojega bi trebalo uvrstiti u glazbeni obrazovni sustav

vodstvom našeg sugrađanina Đorđa Begu, koji živi i radi u Dubrovniku. Kasnije se odlu-

čilo raditi s najmlađima. U međuvremenu je Glazbenu akademiju u Splitu završio Ivo Brajak iz Mula, koji je preuzeo vođenje škole mandoline, koju trenutno pohađa dvanaestero djece.

Krajem listopada će otputovati u Split, u organizaciji HMI-a, ogranka Split, voditeljice Branke Bezić Filipović, u posjet društvu „Sanctus Dominio“, koje ove godine obilježava 20 godina rada.

Na povratku iz Splita, djeca se pripremaju da sa starijima održe božićne koncerte u gradovima gdje imamo podružnice. Na taj ćemo način predstaviti naš projekt – „Mandolinski orkestar“.

Tamburaški orkestar „Napredak“, 1901.

**NVO "EXPEDITIO" ORGANIZIRALA
RADIONICU OD 29 KOLOVOZA DO 04 RUJNA**

Trgovni Kotor

Piše:
Tanja RAJIĆ

U okviru projekta **Oživljavanje gradskih trgova u balkanskim gradovima**, nevladina organizacija *Expedio* organizirala je radionicu **Gradski trgovi Kotor**. Radionica je trajala u razdoblju od 29. kolovoza – 4. rujna 2011. godine.

Moderatorica radionice bila je **dr. Ružica Božović Stamenović**, koja trenutno predaje na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu, a posljednjih 11 godina predavala je na Department of Architecture, School of Design and Environment, National University of Singapore.

Na radionici u Kotoru sudje-

lovalo je **30 studenata i mladih arhitekata/ica s prostora zapadnog Balkana (Albanija, Makedonija, Crna Gora, Srbija, Bosna i Hercegovina, Kosovo)**. U sklopu radionice u Kotoru, teme kojima su se studenti bavili bile su: Čitanje prostora, FUNCTION (funkcija), Veze, Walkscape (Predio kroz koji se hoda) te Poetika prostora. Tijekom radionice, studenti su organizirali nekoliko performansi u samome Starom gradu, da bi provjerili kako građani i turisti reagiraju i razumiju li njihove ideje. Također, oni su na završnoj prezentaciji, u palači Bizanti u Kotoru, predstavili svoje prijedloge i moguće smjernice za unaprijeđenje života gradskih trgova u Kotoru. Neka od nji-

hovah zapažanja odnosila su se na veliki broj kafića i restorana koji zauzimaju prostor trgova i pretvaraju trgove u "ulice", na nedovoljno javnih sadržaja (tj. sadržaja koji se ne naplaćuju), na doprinos poetici trgova, korištenje potencijala kontakt-zone Starog grada i bliskog okruženja itd.

Donator projekta je Swiss Cultural Programme in the Western Balkans (SCP) u okviru Regional Cooperation Projects programa. U okviru projekta predviđena je realizacija **tri arhitektonske radionice (u Tirani/Draču, Skopju i Kotoru)**, a one su podržane od strane Foundation Open Society Macedonia (FOSIM) putem East East: Partnership Beyond Borders Program.

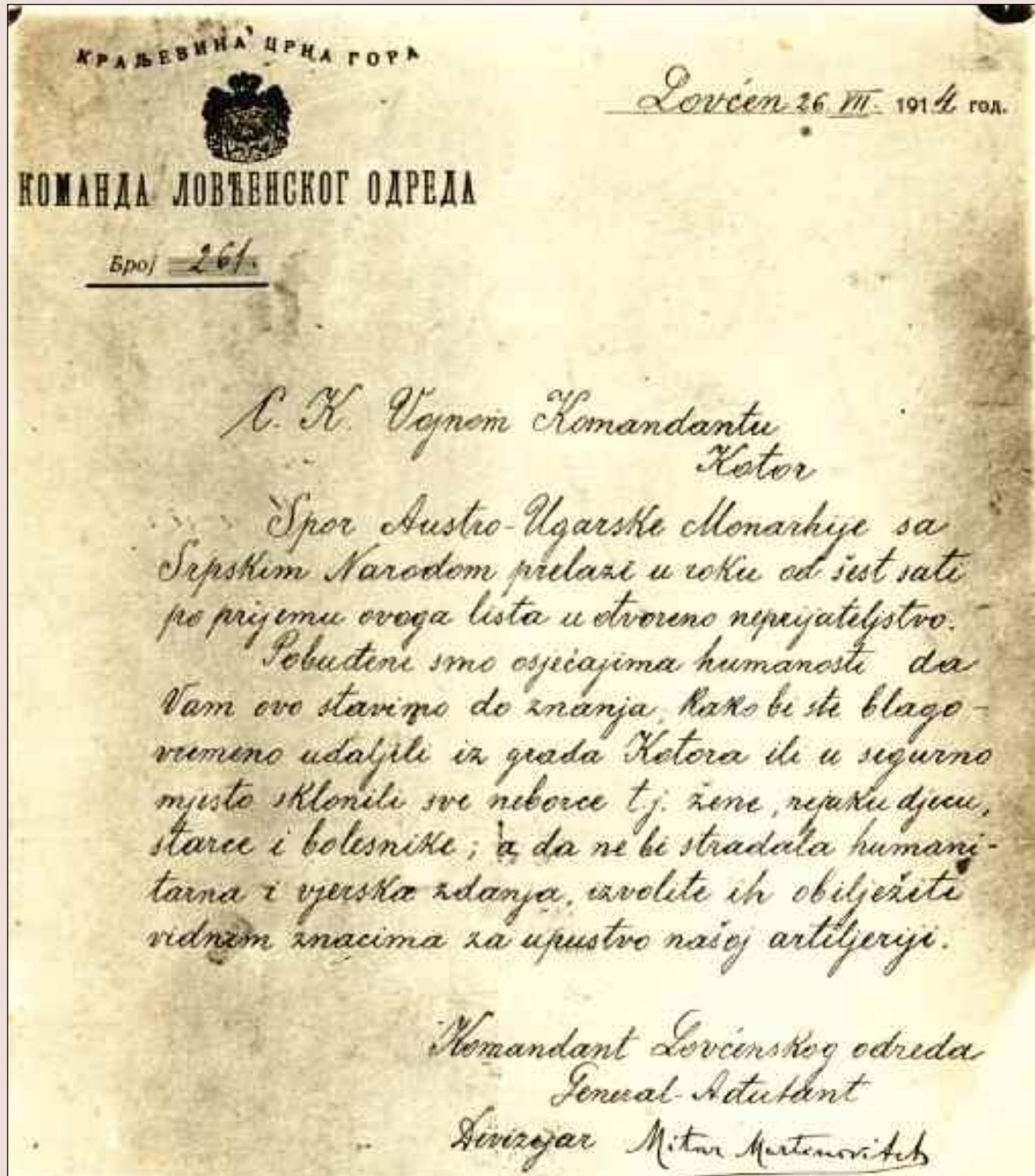
VREMEPLOV

Vrijeme brzo prolazi, događaji se nižu jedan za drugim, život i običaji se mijenjaju, zapisano ostaje za vječnost.

Veoma zanimljiva dokumenta, fotografije, događaje, potrebno je otrgnuti od zabo-

rava, zato ćemo ih u ovoj rubrici objavljivati.

Iz osobne arhive našeg sunarodnjaka koji živi u Splitu, Heliadora Prelesnika, odabir za ovaj broj je izvršio Dario Musić.

Zamisli želju...

- Potrošački krediti
- Gotovinski krediti do **20.000€**
- Sprint krediti
- Krediti za kupovinu automobila
- Krediti za penzionere i studente
- Krediti za pomorce do **25.000€**
- Krediti za adaptaciju i izgradnju

Ovo nije magija, već...
FER KREDITI

HIPOTEKARNA BANKA

Vama posvećena

NAŠ DOM JE NAŠA BUDUĆNOST.

UZ PBZ STAMBENI KREDIT:

**AKCIJSKA KAMATNA STOPA, FIKSNA ZA PRVU GODINU,
JOŠ POVOLJNIJI UVJETI ODOBRENJA I KORIŠTENJA.
ZATO ŠTO ŽELIM OBLIKOVATI SVOJU BUDUĆNOST.**

Stvorite budućnost uz pouzdanog partnera, jedina velika banka koja u prvoj godini nije jednokratno povećala kamatnu stopu na postojeće kredite. Iako imate novu generaciju, stambeni krediti uz akcijsku kamatnu stopu za prvu godinu otplate kredita, za kreditni ugovorima do 31. ožujka 2013. Posebni povoljni usjeti za mlade do 40 godina uz kamatnu stopu 6,5% godišnje. ¹Izno. za prvu godinu otplate kredita (IKS* 0,84%).

*IZNO je iznos koji se koristi za izračun kamatne stope

 PRIVREDNA BANKA ZAGREB
Mislimo unaprijed s Vama.

PBZ
stambeni krediti

POSREDOVANJE INTESI I SANDBOLO

ZAGREB CROATIA

Ljubav
na prvi pogled

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

tel: +385 1 481 40 51, 481 40 52, 481 40 54; fax: +385 1 481 40 50.

e-mail: info@zagreb-touristinfo.hr; www.zagreb-touristinfo.hr

Hrvatski glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Časopis bez granica

Časopis Hrvatski glasnik, izdavača Hrvatskog građanskog društva, jedino je glasilo Hrvata Crne Gore. Bavi se temama važnim za život hrvatske zajednice u Crnoj Gori: političkim, gospodarskim, društvenim, kulturnim, povijesnim... ali je i u stalnoj misiji povezivanja dvaju država, Hrvatske i Crne Gore.

Distribuirana se u Crnoj Gori, a putem pretplate stiže u Hrvatsku, Europu, Australiju, SAD...

Otvoreni smo za suradnju, sugestije i dobronamjerne primjedbe.

Nastojimo da svaki sljedeći broj uradimo bolje i kvalitetnije, sa raznolikim i zanimljivim sadržajem.

Budite i dalje s nama, šaljite Vaše priloge, budite i Vi jedan od kreatora našeg i Vašeg lista!

Pretplatite se!

NARUDŽBENICA

Ovim neopozivo naručujem primjeraka "Hrvatskog glasnika"

Ime i prezime/naziv tvrtke

Ulica i broj

Grad

Poštanski broj

Država

Tel/fax

E-mail

Datum

Potpis/pečat

MEDIJSKI PARTNERI

**SKALA
RADIO
Kotor**

Nezavisni radio, Stari grad,
Trg od oružja, 85330 Kotor

**RADIO
DUX**

97,4 fm

www.radiodux.me

99.0 MHz 95.3 MHz

RADIO KOTOR

www.radiokotor.com

Hrvatski glasnik

PRETPLATITE SE!

Za Crnu Goru:

18 eura

na žiro račun
510-4741-76
Crnogorska komercijalna
banka

Za Hrvatsku:

180 kuna

na kunski račun
23600001101667657,
Zagrebačka banka d.d.,
Poslovnica Dubrovnik
Vukovarska 7,
20 000 Dubrovnik

Za inozemstvo:

24 eura

Beneficiary 59 : /
ME25520042000000104966
(Acc. No-IBAN)
Hrvatski građansko društvo Crne
Gore, Zimski bazen Kotor Account
with 57a: HBBAMEPG (HIPOTEKAR-
NA BANKA AD PODGORICA) Inter-
mediary 56a: DEUTDEFF (Deutsche
Bank ag Frankfurt) EUR, USD

Ovu narudžbenicu i kopiju uplatnice pošaljite na adresu izdavača:
Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Zatvoreni bazen Škaljari, 85330 Kotor, Crna Gora
Preplatiti se možete i u Uredu HGDCG u Kotoru

Okus koji razotkriva užitke.

www.leda.hr

KING
KRALJ UŽITKA

INA predstavlja nova EURO V goriva:

motorni benzin EUROSUPER BS 95
motorni benzin EUROSUPER BS 98
dizelsko gorivo EURODIESEL BS

INA CRNA GORA d.o.o. PODGORICA
Podgorica - 18 JULA 33, 81000 Podgorica

tel: +382 20 218 302
+382 20 218 303
+382 20 218 803

fax: +382 20 218 804

e-mail: inacg_podgorica@t-com.me

INA CRNA GORA d.o.o. TIVAT
Durmidran-Mrčevac, 85320 Tivat

tel: +382 32 66 03 15
fax: +382 32 67 11 42

www.inacg.me

INA CRNA GORA